

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

ČR a Čína – zahraničně-obchodní vztahy

Barbora Hlaváčková

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Barbora Hlaváčková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

ČR a Čína – zahraničně-obchodní vztahy

Název anglicky

Czech Republic and China – foreign trade relations

Cíle práce

Hlavním tématem, o kterém se v práci pojednává je problematika čínské iniciativy Pás a stezka. Primárním cílem práce je zhodnotit na základě analýzy, zda podílení se České republiky na tomto mezinárodním projektu mělo dopad na vzájemné obchodní vztahy s Čínou a ekonomiku České republiky. Dílčími cíli, na jejichž základě je tento výstup proveden, je zhodnocení a porovnání vybraných makroekonomických ukazatelů obou zemí za období 2010 – 2020.

Metodika

Zpracování teoretické části práce je uskutečněno na základě odborné literatury a dokumentů ze zasedání iniciativy Pás a stezka. Data potřebná k sestavení grafů jsou využita primárně z Českého statistického úřadu a z přehledů České národní banky a Světové banky.

Praktická část práce se zaměřuje na analýzu pomocí vybraných ekonomických indikátorů. Obsahuje porovnání obchodní bilance za posledních desetiletí. Důležitou součástí jsou investice. V práci je obsaženo jejich grafické znázornění za poslední desetiletí a zhodnocení přehledu budoucích investic, které byly v rámci čínské iniciativy dohodnuty. Poslední hlavní oblastí je situace na mezinárodním Česko – čínském trhu. Součástí je porovnání a grafické znázornění poměru a přístupnosti zastoupení zemí na jednotlivých trzích.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Česká republika, Čína, investice, obchodní bilance, Pás a stezka, platforma 17+1, trh

---

Doporučené zdroje informací

FRANKOPAN, Peter. The New Silk Roads – The Present and Future of the World. London: Bloomsbury Publishing, 2018. ISBN 978-15-266-0743-0

FÜRST, Rudolf. Česko-čínské vztahy po roce 1989. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1653-7

GARLICK, Jeremy. The Impact of China's Belt and Road Initiative. London: Routledge, 2019. ISBN 978-08-153-9610-9

GRIFFITHS, R.T. Revitalising the Silk Road – China's Belt and Road Initiative. Leiden: HIPE Publication, 2017. ISBN 978-94-924-3902-4

KLIMEŠ, Ondřej. Kulturní diplomacie Číny a její regionální variace. Praha: Academia, 2018. Orient (Academia). ISBN 978-80-200-2962-1

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Kamila Veselá, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomických teorií

Elektronicky schváleno dne 30. 12. 2021

doc. PhDr. Ing. Lucie Severová, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 10. 2. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 03. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "ČR a Čína – zahraničně-obchodní vztahy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10.3.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Kamile Veselé, Ph.D., za vedení mé bakalářské práce, odborné rady a podnětné připomínky v průběhu zpracování této problematiky.

ČR a Čína – zahraničně-obchodní vztahy

Abstrakt

Práce se zaměřuje na úsek česko-čínských vztahů v oblasti iniciativy Nové Hedvábné stezky. Jedná se o nadnárodní čínskou strategii, která si dává za úkol propojit všechny zapojené státy spoluprací a společným profitem a vývojem. V první části je na základě literární rešerše zpracována charakteristika iniciativy, její hlavní cíle a napojení na Českou republiku. Hlavním tématem vlastní práce je zhodnocení na základě komparace a grafického znázornění vybraných ekonomických ukazatelů, zda podílení se na tomto projektu mělo vliv na rozvoj české ekonomiky. Analýza je provedena na základě dat o vzájemné obchodní bilanci, investicích a situací na jednotlivých zahraničních trzích. Komparace ekonomik vychází z údajů o hrubém domácím produktu na obyvatele, vývoji inflace a míry chudoby obou států podle hranice 5 US\$ na den.

Iniciativa Pásu a stezky je velmi komplexní projekt zahrnující další politická, diplomatická či ekonomická hlediska. Pro účely této práce závěr vychází primárně z výsledků analýz těchto vybraných makroekonomických ukazatelů. Z grafického znázornění hodnot české i čínské ekonomiky vychází, že výše exportu a importu sice během sledovaného období 2000–2020 rostla, ale signifikantní rozdíl v obchodní bilanci se nepodařilo snížit. Nenaplnění cílů také došlo v oblasti investic, čínské investice v tuzemsku v roce 2020 dosáhly svého minima za poslední desetiletí. Čína nemá významný podíl ani na českém trhu v oblasti vlastnictví českých firem či čínských podnikatelských subjektů působících na našem trhu.

Klíčová slova: Nová Hedvábná stezka, Pás a stezka, Čína, Česká republika, export, import, investice, trh, HDP, inflace

Czech Republic and China – foreign trade relations

Abstract

The thesis focuses on the section of Czech-Chinese foreign trade relations in the area of the New Silk Road initiative. It is a transnational Chinese strategy that aims to connect all involved countries through cooperation and common profit and development. The first part is based on the literature research of the characteristics of the initiative, its main goals and connection to the Czech Republic. The main topic of the work itself is to evaluate, based on the comparison and graphic representation of selected economic indicators, whether participation in this project had an effect on the development of the Czech economy. The analysis is carried out on the basis of data on the mutual trade balance, investments and situations on foreign markets. The comparison of the economies is based on the data of the gross domestic product per inhabitant, the development of inflation and the poverty rate of both countries according to the US\$5 threshold.

The Belt and Road Initiative is a very complex project including other political, diplomatic and economic aspects. For the purposes of this work, the conclusion is based primarily on the analysis of the results of these selected macroeconomic indicators. From the graphical representation of the values of the Czech and Chinese economies, it follows that the numbers of export and import increased during the displayed period 2000–2020, but the significant difference in the trade balance failed to decrease. Failure to meet targets also occurred in the area of investment, with Chinese domestic investment reaching its lowest level in the last decade in 2020. China does not even have a significant share in the Czech market in the area of ownership of Czech companies or Chinese business subjects operating on our market.

Keywords: New Silk Road, One Belt One Road, China, Czech Republic, export, import, investment, trade market, GDP, inflation

Obsah

1 Úvod	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce.....	12
2.2 Metodika.....	12
3 Iniciativa Pás a stezka.....	14
3.1 Charakteristika strategie	14
3.1.1 Trasy Nové hedvábné stezky	15
3.1.2 Polární Hedvábná stezka	16
3.2 Představení iniciativy veřejnosti	17
3.3 Členské státy a zapojené země.....	18
3.4 Uskupení 14+1	19
3.5 Historie a vývoj česko – čínských vztahů	21
3.5.1 Vývoj po roce 1989.....	21
3.6 Zapojení ČR do iniciativy Pásu a stezky	22
3.7 Návštěva čínského prezidenta 2016	23
3.8 Bilaterální memorandum o porozumění	23
3.9 Institut Nové hedvábné stezky	24
3.10 Odpor expertů a západu.....	25
3.10.1 Odpor tuzemských expertů	27
4 Vlastní práce	28
4.1 Ekonomika Čínské lidové republiky	28
4.1.1 Vývoj HDP Čínské lidové republiky	29
4.2 Ekonomika České republiky	31
4.2.1 Vývoj HDP České republiky	33
4.3 Vývoj vzájemného exportu a importu	34
4.3.1 Struktura vzájemného zahraničního obchodu.....	36
4.4 Vzájemné investice	38
4.5 Situace na vzájemných zahraničních trzích	40
4.5.1 Stav na tuzemském trhu	41
5 Závěr	44
6 Seznam použitých zdrojů	46
7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	51
7.1 Seznam obrázků	51
7.2 Seznam tabulek	51
7.3 Seznam grafů	51

7.4	Seznam použitých zkratek	51
-----	--------------------------------	----

1 Úvod

Čínská lidová republika v roce 2013 oznámila na summitu v Indonésii koncept megaprojektu pod názvem Pás a stezka. Celý projekt má obrovské rozsahy a jedná se o jeden z největších v novodobé historii. Jeho cílem je podle Číny spolupráce všech zapojených zemí, společný rozvoj, profit a také vývoj celosvětové infrastruktury. Celá tato iniciativa má navázat na komplexnost původní Hedvábné stezky. Jednou ze zapojených zemí je i Česká republika.

Čína chce do celého projektu investovat stamiliardy dolarů. Na jedné straně stojí příznivci celé iniciativy a Čínou zmiňované přínosy. A to přínosy jak pro ni samotnou, tak i pro všechny zapojené státy. Spolupráce, otevřené cesty na vzájemné zahraniční trhy, investice či utužení politických i obchodních vztahů. Na druhé straně má tento projekt i kritiky se skeptickým pohledem na záměry Číny.

Tato práce se zaměřuje na otázku, zda participace České republiky na této iniciativě měla vliv na vývoj její ekonomiky. Vlastní část práce k provedení závěru využívá dílčí výsledky komparace a grafického znázornění vybraných makroekonomických indikátorů. Hodnotí data vzájemné obchodní bilance a zda Čína dostala svého cíle snížit rozdíl hodnot obou zemí. Klíčovou součástí celého projektu jsou investice, na kterých stojí úspěch celé iniciativy. Práce pracuje s porovnáním výše investic před a po zapojení České republiky do celé strategie. Posledním ukazatelem je zhodnocení situace na obchodních trzích. Čínský trh je pro tuzemské firmy a podnikatele dlouhodobě hůře dostupný než ten tuzemský pro čínské firmy. Čína avizovala na summitech Nové hedvábné stezky, že čínský trh se světu více zpřístupní.

Obě země mají velmi odlišné ekonomiky. Součástí práce je jejich komparace na základě dat HDP na obyvatele, vývoje inflace a míry chudoby podle hranice 5 US\$ na den.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Iniciativa Pásu a stezky je celosvětový projekt, do kterého se zapojily už desítky států, mezi nimi i Česká republika. Tato čínská strategie slibuje expanzi a rozvoj ve všech oblastech ekonomik angažovaných států. V opozici se ale nachází experti poukazující na kontroverze tohoto projektu.

Primárním cílem práce je zhodnotit, zda zapojení České republiky v této iniciativě mělo pozitivní dopad na její vlastní ekonomiku.

Celý projekt má v tuzemsku mnoho zastánců, kteří si od iniciativy slibují zvýšení povědomí o České republice. Z Česka by se podle plánů měl stát důležitý dopravní uzel, díky němuž by se republika dočkala rapidní expanze v oblasti infrastruktury. Vytvoření českého dopravního uzlu by pak vedlo, podle příznivců celé iniciativy, k posílení postavení naší republiky v Evropě a obecně ve světě.

Práce na základě analýzy zhodnotí, zda došlo k naplnění těchto plánů projektu Pásu a stezky a zda účast v něm napomohla rozvoji České republiky a její ekonomice.

Tento výstup je proveden na základě jednotlivých dílčích cílů, jako je zhodnocení a porovnání makroekonomických ukazatelů. Ukazatele budou vycházet z dat obou zemí za období 2000–2020.

2.2 Metodika

Ke zpracování teoretické části bude využita odborná literatura a vědecké články pojednávající o charakteristikách celé iniciativy. Důležitou součástí budou také oficiální dokumenty či zápisy z jednání o projektu. Ekonomické hledisko celé problematiky doplní oficiální vyjádření či stanoviska představitelů primárně České a Čínské lidové republiky.

Součástí praktické části práce bude komparace ekonomik jednotlivých států. Pro porovnání bude sloužit grafické znázornění třech ekonomických ukazatelů. Využita budou data o míře chudoby podle hranice 5,5 US\$ na den mezi lety 2000–2019. Druhým ekonomickým ukazatelem bude srovnání vývoje inflace za období 1989–2021. Inflace bude vycházet z výpočtů pomocí deflátoru HDP. Posledním využitým ekonomickým ukazatelem, který bude sloužit ke komparaci ekonomik, bude výše hrubého domácího produktu na obyvatele výpočtem hrubé přidané hodnoty všech rezidentů v ekonomice, plus veškeré daně

z produktů snižené o veškeré dotace nezahrnuté v hodnotách produktů. Hodnoty budou zaznamenány v amerických dolarech.

Druhá část vlastní práce bude obsahovat analýzu třech vybraných makroekonomických ukazatelů. V první části se zaměří na porovnání vzájemné obchodní bilance obou zemí. Výše exportu a importu je jednou z klíčových hodnot celého projektu. Práce zahrne grafické znázornění těchto ukazatelů obou zemí zároveň s přehledem struktury vzájemného zahraničního obchodu. Využity budou časové řady za období let 2000–2020.

Práce shrne také přehled vzájemných investic. Zda je jejich výše významná a zda došlo k jejich uskutečnění. Hodnoty budou graficky znázorněny a zhodnoceny, včetně budoucích investic, které byly v rámci projektu dohodnuty. Taktéž z dat časových řad za období let 2000–2020.

Posledním vybraným ukazatelem, který práce zhodnotí, je stav na zahraničních trzích. Pro Českou republiku, a ostatní evropské země obecně, je obtížnější expandovat na čínský trh, než je tomu u Číny. Celá iniciativa, a s ní spojená spolupráce, má za úkol zpřístupnit čínský trh ostatním členským státům a otevřít trh novým zahraničním firmám. Součástí je grafické znázornění přístupnosti firem na česko-čínském obchodním trhu a vyhodnocení, zda došlo od začátku spolupráce na čínské iniciativě zlepšení současné situace.

Výstupy z grafického znázornění těchto veličin budou základem pro výsledný závěr práce.

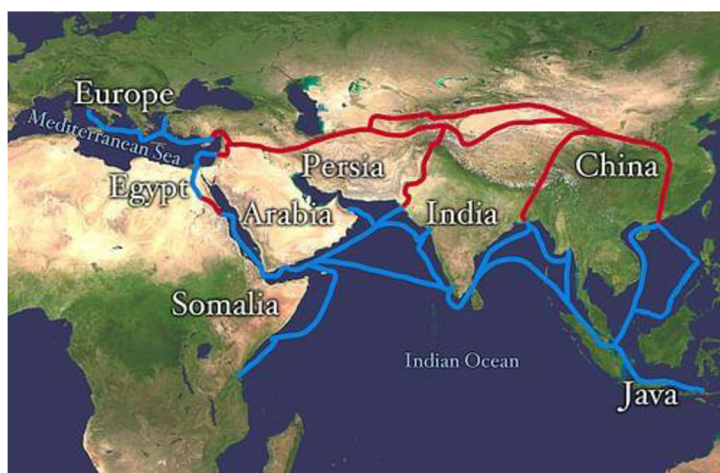
Data k jednotlivým makroekonomickým ukazatelům budou čerpána primárně z dat České národní banky, Českého statistického úřadu a Světové banky. Seznam použitých zdrojů bude uveden v seznamu literatury.

3 Iniciativa Pás a stezka

U iniciativy Pásu a stezky se můžeme setkat i s obdobným názvem Jeden pás, jedna cesta, (anglicky One Belt One Road, zkratka OBOR) či Nová Hedvábná stezka (New Silk Road). Původ tato strategie má v Číně (čínsky Yi Dai Yi Lu Chang Yi) a jedná se o jeden z největších projektů Pekingů v historii.

Iniciativa se odráží v odkazu původní Hedvábné stezky. Tento historický most, který propojoval Asii s evropskými zeměmi, se skládal z celé sítě obchodních cest. Délka všech tras dosahovala až 9 tisíc dlouhých kilometrů. Po Hedvábné stezce putovaly karavany obchodníků naložené různorodým zbožím. Právě po jedné z nejrozšířenější čínské komoditě – hedvábí, byla tato stezka pojmenována. Celý koncept usnadnění propojení obchodu chce Čína obnovit v iniciativě Nové Hedvábné stezky. Ta má být ještě rozšířenější, obsahující mnohonásobně větší množství tras a dotýkajíc se až 65 % celkové populace. Zároveň si Čína slibuje, že by tato strategie měla podíl až na třetině světového objemu HDP.

Obrázek 1: Hedvábná stezka

Zdroj: https://www.worldhistory.org/Silk_Road, 2018

3.1 Charakteristika strategie

Jedná se o ambiciózní, komplexní, dlouhodobou strategii Čínské lidové republiky. Jejím úkolem je pokrýt finanční, obchodní, ekonomické a politické aspekty, které dopomůžou Číně k většímu vlivu a rozvoji. Součástí iniciativy je rozvoj i v oblastech vědy, výzkumu, vzdělání a technologickém pokroku.

Nová Hedvábná stezka je realizována ve dvou rovinách. První rovina vede po souši (Silk Road Economic Belt), druhá rovina po vodě (Maritime Silk Road of 21st century). K těmto dvěma cestám odkazuje i anglický název One Belt One Road - „Belt“ odkazuje na propojení Asie s Evropou po pevnině, „Road“ pak na propojení po moři přes Indický oceán až na evropský kontinent. Právě obchodní cesty po moři mají být klíčem k čínskému úspěchu. Nová Hedvábná stezka se tak odlišuje od té původní z dob čínské dynastie Tchang. Navíc většina největších lodních přístavů se nachází právě v Číně (Šanghaj, Ningposký, Šenčenský, Kantonský přístav...)

Čína popisuje hlavní vizi celé iniciativy jako win-win stav. Klade velký důraz na to, že spolupráce bude výhodná nejen pro Čínu samotnou, ale zároveň pro každou zapojenou zemi. Podle Číny iniciativa stojí na pěti pilířích: respektování suverenity a území jednotlivých států, vyjednávání se vzájemným respektem, nezasahování jednotlivých států do cizích vnitřních záležitostí, rovnost se vzájemným prosperováním a spolupráce v míru.

Podle iniciativy je právě toto prostředí ideální pro společný rozvoj. Její vize představuje ekonomiky jednotlivých států propojeny vzájemnými spolupracemi, investicemi, novými přístupnějšími cestami k jednotlivým obchodním trhům či utužení politických vztahů a prohloubení důvěry. Zároveň uvádí pět hlavních cílů, kterých se země v rámci iniciativy Nové Hedvábné stezky snaží dosáhnout. „Jedná se o společnou koordinaci politiky, propojenost jednotlivých transportních tras, mezinárodní obchod bez překážek, finanční integraci a navazování a udržování mezilidských vztahů.“ (english.gov.cn, 2015)

Čína se při celém konceptu velmi opírá o historický význam celé Hedvábné stezky, která se stala jednou z nejdůležitějších obchodních cest v dějinách lidstva. Z původní Hedvábné stezky těží hlavně v ohledu pozemní části projektu. Koncept mořské a lodní části tras se nápadně opírá naopak o odkaz sedmi cest admirála Zhenga z dynastie Ming z 15. století.

3.1.1 Trasy Nové hedvábné stezky

Původní Hedvábná stezka byla vybudovaná síť obchodních cest a u Nové Hedvábné stezky tomu není jinak. The Economic belt neboli pozemní část nové iniciativy, se rozděluje do šesti hlavních koridorů.

„Nový Euroasijský pozemní most

Koridor Čína – Mongolsko – Rusko

Koridor Čína – Střední Asie – Západní Asie

Koridor Čína – Indočína

Koridor Bangladéš – Čína – Indie – Myanmar

Koridor Čína – Pákistán“ (beltroad-initiative.com, nedatováno)

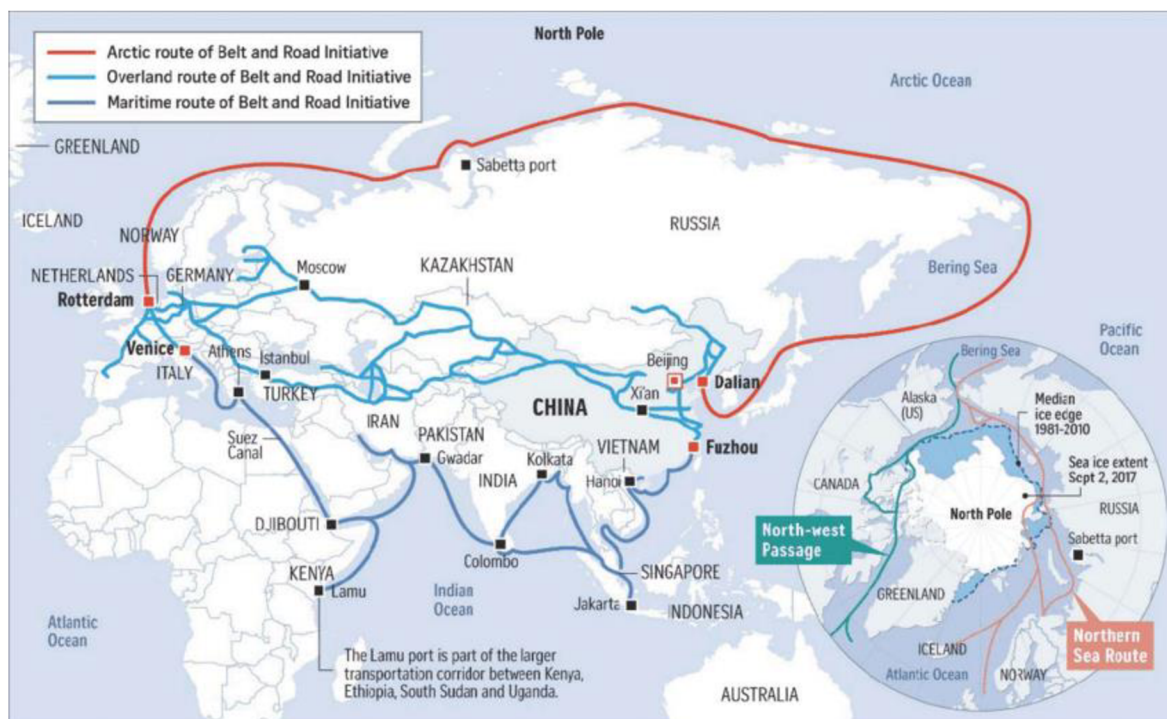
3.1.2 Polární Hedvábná stezka

V lednu 2018 Čína představila ještě jednu část Nové Hedvábné stezky, která spadá do celého konceptu One Belt One Road (OBOR). Jedná se o Polární Hedvábnou stezku, která vede Severním ledovým mořem a dotýká se území Arktidy. Čína sama se považuje za kontinentální stát nejbližší k území Arktidy navzdory absence jakéhokoli čínského území nad polárním kruhem. Celá iniciativa počítá s rozšířením a vyšším vytížením dopravy. Právě s vyšší koncentrací lodní dopravy při budování „The 21st Century Maritime Silk Road“ je snaha předejít možným dopravním kolapsům hlavně v Suezském průplavu. Vybudování polární stezky, by této skutečnosti mělo předejít.

Zároveň Čína hovoří o své účasti na využívání arktického území i ve spojitosti se životním prostředím či dalším výzkumům s Arktidou spojených. Čína se zavazuje, že se bude podílet na zajištění ochrany tamního prostředí, posílení její správy, nebo na správném využití bohatých zásob zdrojů. Vše je podle čínské strany v zájmu všech států a vzájemné spolupráce.

Obrázek 2: Plánované trasy projektu

Zdroj: INFRASTRUCTURAL_SYNERGY_OF_THE_NORTHERN_SEA_ROUTE_.pdf, 2018

3.2 Představení iniciativy veřejnosti

První představení vzniku nové iniciativy se uskutečnilo 7. září roku 2013, kdy její vznik odprezentoval čínský prezident Si Ťin-pching na návštěvě v Kazachstánu a Indonésii. Po samotném představení nebylo ale nikomu moc jasné, jakým směrem Čína chce, aby se celá iniciativa ubírala. Podle názorů některých odborníků to ještě netušila ani sama Čína a čekala teprve na ohlasy a zájem ze strany ostatních států. Dokument, který popisuje aktivity a hlavní cíle Nové Hedvábné stezky, vyšel až o dva roky později, v roce 2015.

Většina veřejnosti a odborníků chtěla odhalit jaké přesné pohnutky Čína k vytvoření něčeho tak se širokým záběrem a obrovským kapitálem peněz vlastně měla. Čína zásadně odmítá, že šlo o geopolitické důvody či o upevnění svého politického a ekonomického vlivu. Podle J. Garlicka bylo představení celé strategie také reakcí a odezvou na kroky v rámci návštěvy bývalého prezidenta Spojených států amerických, Baracka Obamy, v Honolulu, Austrálii a Indonésii. Během této vládní výpravy americký prezident představil tzv. „Pivot to Asia“. Jednalo se o posílení vazeb a vztahů USA s asijskými státy v oblastech ekonomie,

obchodu, bezpečnosti a demokracie. „Obama odvážně přesunul těžiště mezi klíčové multilaterální organizace v Asii, přičemž upřednostnil ty, které zahrnují Spojené státy, a přiměl je, aby zaujaly přístupy upřednostňované Washingtonem, které jsou ale pro Peking neuralgické.“ (foreignpolicy.com, 2011)

„Čínská vláda vzala velmi vážně možnost prosazení se USA v Asii a Tichomoří. Celou strategii si vyložila jako snahu o vytvoření protičínské aliance v čele s největším rivalem – Indií. Peking na „Pivot to Asia“ reagoval poplachem a viděl v něm pokus o zadržení Číny.“ (Garlick, 2019, str. 8)

Oficiální stanovisko Čínské lidové republiky ale zůstává, že smyslem celé Nové Hedvábné stezky je tzv. win-win situace, kdy společnými silami a spoluprací mohou prosperovat všechny státy po boku Číny.

3.3 Členské státy a zapojené země

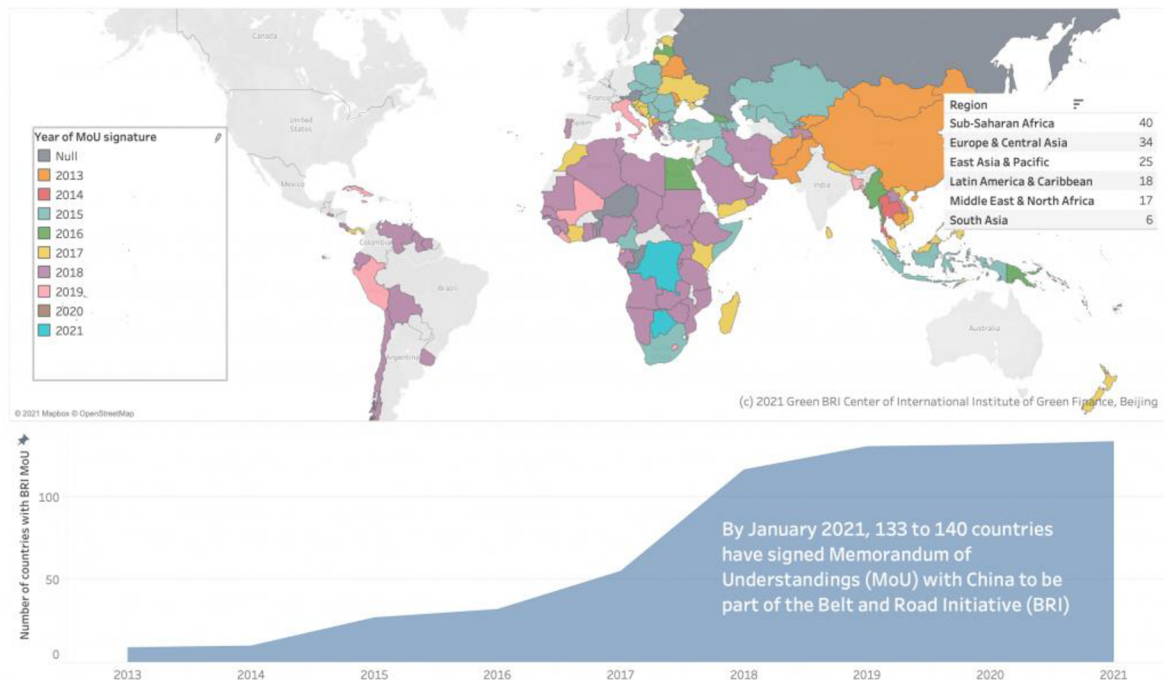
Čína nevydala žádné prohlášení o tom, jestli se k celé iniciativě mohou připojit pouze státy náležící k nějakému z pozemních či vodních koridorů. Naopak, zapojit se do celého projektu má tak možnost každý stát, který o to projeví zájem. Summitu v Pekingu se účastnilo například i Fidži, které se vymyká všem trasám Nové Hedvábné stezky. Celá strategie je projekt budoucnosti a do jeho realizace Čína investuje stamiliardy dolarů. Zapojit se do projektu tak může každý stát, který projeví zájem o podporu celé iniciativy a čínské ideji.

„K lednu 2021 bylo do celé iniciativy zapojeno 140 zemí celého světa.

- 40 zemí Subsaharské Afriky
- 34 zemí Evropy a Střední Asie (včetně 18 členských států Evropské Unie)
- 24 zemí Východní Asie a Pacifiku
- 17 zemí Středovýchodní a Severní Ameriky
- 19 zemí Latinské Ameriky a Karibiku
- 6 zemí Jihovýchodní Asie“ (green-bri.org, 2021)

Obrázek 3: Zapojené země do iniciativy Nové Hedvábné stezky

Countries of the Belt and Road Initiative

Zdroj: <https://green-bri.org>

3.4 Uskupení 14+1

Zvláštní místo má v čínském projektu uskupení po názvem 14+1, jehož vznik byl ohlášen 26. dubna 2012 ve Varšavě čínským prezidentem. Jedná se o společenství států, ze střední a převážně východní Evropy, které se podílejí na celé iniciativě. Číslo „14“ v názvu značí počet zapojených států a „1“ pak samotnou Čínu. Ke konceptu se původně hlásilo více členů. Nejvíce používaný název zněl 16+1 (popřípadě 17+1 po přistoupení Řecka v roce 2019). V květnu v roce 2021 uskupení ale opustila Litva, jako vyjádření podpory Tchajvanu. V loňském roce opustily uskupení i zbylé dva pobaltské státy Estonsko a Lotyšsko.

Tabulka 1: Členské státy Uskupení 14+1

Členské státy EU	Státy mimo EU
Bulharsko	Severní Makedonie
Rumunsko	Bosna a Hercegovina

Slovensko	Srbsko
Česká republika	Česká Hora
Slovinsko	
Polsko	
Maďarsko	
Chorvatsko	
Řecko	

Zdroj: sinopsis.cz, 2021, vlastní zpracování

Celé toto společenství se od ostatních dohod uzavřené Čínskou lidovou republikou liší tím, že Čína v naprosté většině spoluprací upřednostňuje bilaterální jednání. Toto uskupení je jediným příkladem multilaterální dohody. Příkladem, že Čína vyjednává převážně pouze s jednou stranou, jsou cesty čínského prezidenta do Berlína či Londýna. 14 + 1 se pevně váže s iniciativou Pásu a stezky, členské státy s aktivním zapojením do tohoto společenství vyjadřují podporu samotnému projektu Nové Hedvábné stezky.

Fakt, že ve skupině převládají země z východní Evropy, se podle kritiků celé strategie nezdá být náhodný. Číně vytýkají, že cílí na země, které o investice jeví největší zájem a zároveň mají slabší sociální a politickou kulturu. Představitelé celé strategie podle nich zneužívají politických situací hlavně ve východních zemích. Čínské investice jsou také velmi potřebnou injekcí pro ekonomiky těchto států. Tímto krokem by si Čína mohla zajistit jejich budoucí loajalitu a podporu.

Česká republika se v posledních letech nijak výrazně nepodílí na aktivitách tohoto uskupení a neplynou pro ni ani žádné výhody. Aktuálně se řeší otázka budoucnosti České republiky v tomto společenství.

3.5 Historie a vývoj česko-čínských vztahů

První záznamy o navázání vztahů mezi českým územím a Čínou se datují už do dob Rakouska – Uherska. Největší rozvoj pak zažily po skončení obou světových válek. Po první světové válce se československé země zapsaly hlavně jako dodavatelé žádaných výrobků. A to jak například obuvi (Baťa), tak hlavně zbraní, jejichž poměr k celkovému objemu exportu byl až 84 %. Větší rozmach přišel hlavně po skončení druhé světové války. Poté, co Československá socialistická republika uznala v roce 1949 Čínskou lidovou republiku, se konala jak první návštěva vládních představitelů čínského území, tak se uzavřely i první dohody a smlouvy. Už tehdy Čína jednala primárně na bázi bilaterálních smluv. Zároveň došlo ke klíčovému rozvoji a rozšíření dopravní infrastruktury, prvnímu leteckému či lodnímu spojení, které poskytlo jednodušší logistiku budoucímu zahraničnímu obchodu.

V dobách komunistického Československa se vztahům s Čínskou lidovou republikou velmi dařilo. Mezi oběma zeměmi došlo i k výměně kulturního bohatství či pokroků v oblasti vědy, výzkumu a vzdělání. V roce 1957 byla pak v Pekingu v rámci návštěvy Číny našimi představiteli podepsána exkluzivní Smlouva o přátelství a spolupráci mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou. V té době to byl nejdůležitější dokument, který byl do té doby v rámci rozvoje vzájemných vztahů podepsán. „Podobnou bilaterální smlouvu měl s Čínou tehdy jen Sovětský svaz (1950) a Německá demokratická republika (1955).“ (Fürst, 2010, str. 37)

Později došlo k narušení česko-čínských kontaktů. Vzájemné vztahy byly narušeny hlavně tím faktem, že se Československá republika začala pomalu otevírat západu. Československo například podpořilo Sovětský svaz v rámci Bezpečnostní rady OSN v otázce sankcí, které měly být na Čínu uvaleny za invazi do Vietnamu v roce 1979. To vedlo například k ideologickému šíření dezinformací ohledně československých zemí na území Číny.

3.5.1 Vývoj po roce 1989

V 80. letech Čína stihla ještě přehodnotit svůj postoj ke sblížení se se západem a Japonskem a došlo ještě k dočasnému oživení vzájemných vztahů obou zemí. Zlom přišel

s pádem komunistického režimu v evropských zemích. Většina států také zaujala vůči Číně kritický postoj po masakru 4. června 1989 na Náměstí Nebeského klidu.

Po Sametové revoluci zažily vztahy s Čínou úpadek i z toho důvodu, že nová demokratická vláda řešila urgentnější problémy než právě udržování kontaktu s Asií. „Nově vzniklý demokratický stát měl ve srovnání se svým předchůdcem odlišné priority zahraniční politiky, ke kterým patřilo především vyřešit otázky vztahu k obranným strukturám NATO a Varšavské smlouvě, zajistit odchod sovětských vojsk, obnovit vazbu na demokratický Západ, udržet nekonfliktní vztahy se SSSR, vstoupit do globálních ekonomických struktur (GATT/WTO, Mezinárodní měnový fond, Světová banka), případně zahájit rozhovory o vstupu do Evropského společenství.“ (Fürst, 2010. str. 41)

Od Sametové revoluce byla velká pauza i mezi vládními návštěvami obou států. Další jednání čínských představitelů na území našeho státu byla až po 18 letech v roce 2005.

3.6 Zapojení ČR do iniciativy Pásu a stezky

Prvním krokem České republiky k účasti na celé čínské strategii bylo zapojení se do původního seskupení 17+1. Bývalý prezident Miloš Zeman se pak zúčastnil dvou návštěv Čínské lidové republiky. V roce 2016 přišla dlouho očekávaná klíčová návštěva čínského prezidenta Si Ťin-pchinga, která posílila vzájemné česko-čínské vztahy a učinila progres v zapojení České republiky do procesu iniciativy Nové Hedvábné stezky. Exprezident Zeman se i v následujících letech účastnil summitů Pásu a stezky či podnikl samostatně cestu do Číny.

Summitů uskupení 14 + 1 se Česká republika účastní pravidelně již od roku jeho založení. V roce 2012 se jako zástupce České republiky summitu ve Varšavě účastnil, v té době premiér, Petr Nečas. „Od té doby se zasedání platformy na nejvyšší úrovni konala každoročně: v Bukurešti (2013, českou vládu zastupoval premiér Jiří Rusnok), v Bělehradě (2014, premiér Bohuslav Sobotka), v čínském Su-čou (2015, premiér Bohuslav Sobotka), v Rize (2016, premiér Bohuslav Sobotka), v Budapešti (2017, premiér Bohuslav Sobotka), v Sofii (2018, premiér Andrej Babiš), v Dubrovniku (2019, premiér Andrej Babiš). V roce 2020 se mělo setkání za účasti hlav států konat v Pekingu, bylo však odloženo kvůli vypuknutí pandemie COVID-19. Tento summit nakonec proběhl virtuálně 9. 2. 2021, za českou stranu se účastnil bývalý prezident Miloš Zeman.“ (Sinopsis.cz, 2021)

3.7 Návštěva čínského prezidenta 2016

Velkým krokem k užší spolupráci České republiky s Čínou byla návštěva čínského prezidenta Si Ťin-pchinga v roce 2016. Přesně 28. března přiletěl na pražské letiště nejvyšší představitel Čínské lidové republiky. Proběhlo oficiální setkání prezidentů České republiky a ČLR i setkání za zavřenými dveřmi. Třídenní návštěva byla zakončená účastí obou prezidentů na diskusi s českými a čínskými investory. Během schůzek byla probírána problematika Pásu a stezky a napojení České republiky na tuto iniciativu. Právě diskuse na pražském Žofíně přinesla až na 30 nově uzavřených smluv o investicích. Jejich výše podle oficiálních stránek Hradu byla uzavřena až na 294 miliard korun, a to v nejrůznějších odvětví.

V rámci navazování nových vztahů a kontaktů bylo uzavřeno i několik dohod o užší spolupráci českých firem s těmi čínskými. Příkladem je například smlouva mezi China Guodian Corporation a S.W.H.GROUP SE (v zastoupení tehdejším premiérem Petrem Nečasem) ohledně společné koordinace v rámci obnovitelných zdrojů energie nebo memorandum o spolupráci v oblasti jaderné energetiky mezi ŠKODA PRAHA a čínskou skupinou Pinggao.

Celá návštěva a jednání se neobešla bez protestů. Na místech konání jednotlivých schůzek se scházeli odpůrci čínského režimu protestovat proti užším vztahům České republiky s Čínou. Nejvyšší představitelé obou zemí se ale shodli na tom, že setkání bylo úspěšné. Tato návštěva prezidenta Si Ťin-pchinga zůstává dosud největším krokem k utužení česko-čínských vztahů.

3.8 Bilaterální memorandum o porozumění

Jedním z důležitých dokumentů, na kterých je stavěna současná a budoucí spolupráce České republiky s Čínou, je tzv. Bilaterální memorandum o porozumění. Tato dvoustranná dohoda byla podepsána 5. listopadu 2016 v hlavním městě Lotyšska – Rize. Tento plán, nejedná se o mezinárodní smlouvu, ustanovuje výčet odvětví, ve kterých se obě strany zavazují k užší spolupráci.

„Obě strany sdílí názor, že příležitosti pro obchodní a hospodářskou spolupráci, jakož i pro investiční aktivity, existují mimo jiné v těchto oblastech: energetika, těžba, strojírenství a zpracovatelský průmysl, infrastruktura, letectví, dopravní průmysl, vyspělé technologie, aplikace informačních a komunikačních technologií, normy a certifikace, ekonomické zóny, zemědělský průmysl, chemický průmysl, environmentální technologie.“ (Memorandum o porozumění, 2016)

V rámci memoranda se obě strany dohodly na vzájemné podpoře, pomoci a propagaci. Příkladem jsou navazující spolupráce České televize s CCTV (China Central Television) nebo v oblasti sportu dohoda Českého olympijského výboru s Čínským olympijským výborem. Součástí je také úmluva ohledně společného prosazování zájmů v rámci iniciativy Pás a Stezka.

Ve všech odvětvích se země zavazují podporovat přímou spolupráci, naplňovat uzavřené dohody či pomáhat si navzájem ke kontaktům a informacím. Samostatnou částí je pak článek o financování, kde memorandum přislubuje vzájemnou spolupráci a podporu finančních institucí obou zemí.

Česko spolupracuje s Čínou také v řadě odvětví a sektorech na různých úrovních státní správy.

3.9 Institut Nové Hedvábné stezky

Jako dalším stavebním kamenem v oblasti česko-čínských vztahů v rámci iniciativy Pásu a stezky byl v září roku 2015 založen Institut Nové Hedvábné stezky. Sídlil v Husově ulici v centru Prahy a na jeho založení se podílel hlavně poradce tehdejšího prezidenta Miloše Zemana a bývalý ministr zahraničí Jan Kohout.

Jeho zakladatel Jan Kohout se vyjadřoval o celé koncepci tohoto projektu velmi pozitivně. Jednalo se o neziskovou organizaci, která měla za cíl najít oblasti průmyslu, vědy a výzkumu, vzdělání či kultury, do kterých se vyplatí investovat, vložit energii a navázat spolupráci s Čínou. Institut měl začít normalizací vztahů s Čínou a postupně pomoci České republice k užšímu napojení na Čínu a její projekty. Jedním z mezníků mělo být členství Česka v AIIB (Asijská infrastrukturní investiční banka). Asijská infrastrukturní investiční banka má za úkol rozvíjet asijské země v rámci spolupráce s ostatními zeměmi. Právě prostředky z této instituce měly financovat budoucí české projekty v rámci spolupráce s

Čínou. Získat členství v této instituci se až do konce fungování Institutu Nové Hedvábné stezky České republiky ale nepodařilo.

V roce 2019 oznámil prezident celého institutu Jan Kohout konec a zrušení aktivity celého institutu. Nedosáhlo se cíle normalizovat vztahy s Čínou, naopak v některých oblastech došlo k jejich útlumu (např. postoj Pražského magistrátu k celistvosti Číny – podpora Tchaj-wanu a následné vypovězení pražské partnerské smlouvy s Čínou).

Jako další důvod se zároveň uvádí, že se nedosáhlo jednotné myšlenky a vize, kam by se měla činnost institutu ubírat. Tento fakt zmiňoval Jan Kohout už při samotném vzniku institutu, nutnost sjednotit vizi i budoucnost Pásu a stezky jako takové.

Hlavním důvodem pak byl samotný nezájem ze strany českých korporací a podnikatelské sféry.

3.10 Odpor expertů a Západu

Celá iniciativa Pásu a stezky a její napojení na Českou republiku má své příznivce i odpůrce. Mezi příznivci se často ozývají argumenty vidiny velkých investic či zpřístupnění čínského trhu většímu spektru tuzemských firem. Čína vyjádřila svůj zájem o založení vícero výzkumných středisek českých firem na jejím území. Velká většina propagátorů zapojení naší země vidí Čínu jako velice důležitého a schopného partnera, který může dopomoci České republice k rychlejšímu a efektivnějšímu rozvoji ve všech sektorech hospodářství.

Celá čínská strategie má ale také hodně kritiků. Velká většina západních evropských zemí se k iniciativě staví skepticky. Západ vytyčil několik bodů, které jsou podle něho nepřijatelné. Hovoří se například o otázce životního prostředí. Nová Hedvábná stezka má vést jak po souši, tak po moři. Jan Kohout při otevírání Institutu Nové Hedvábné stezky hovořil také i o možné letecké trase. Celá strategie ale počítá s masivním růstem hlavně železniční infrastruktury. Železniční trasy mají vést přes oba kontinenty. Doprava pomocí rychlovlaků má pak vzniknout na území s biodiverzitou kriticky ohrožených druhů jak fauny, tak flóry. Pokrytí celé plánované infrastruktury by mělo podle západních zemí a expertů fatální dopad na životní prostředí.

Velké kontroverze způsobuje i západočínská oblast Sin-ťiang. Tato jedna z pěti autonomních oblastí Číny je pro projekt Nové Hedvábné stezky klíčová. Oblast zasahuje hned do několika

koridorů iniciativy a je v čínském zájmu mít tuto oblast stabilní. Sin-ťiang je ale domovem minority Ujgurů, muslimských obyvatel, kteří jsou trnem v oku čínského režimu. Ač je hlavním měřítkem iniciativy ekonomická stránka projektu, nelze zohledňovat pouze ekonomický potenciál, s iniciativou úzce souvisí i bezpečnostní hledisko. Světem hýbou hlavně skutečnosti, jakým způsobem je s místními obyvateli zacházeno. Čína své aktivity komentuje jako snahu o udržení stability, potlačování teroristických hnutí a zachování myšlenky jednotné Číny. Do koncentračních táborů, které čínský režim nazývá jako převýchovné, zamířilo ale podle odhadů OSN již více jak milion Ujgurů. Politickou a ekonomickou moc si zde Čína vymáhá násilnými prostředky, zatýkáním a omezováním lidských práv. „Navíc, s rostoucími čínskými investicemi a obchodem v oblasti Nové Hedvábné stezky, se region může stát významně závislým na Pekingu. Rozvojem rozsáhlé sítě plynovodů a ropovodů, jakož i rozvojem transportních spojení, se Čína stává ekonomicky nepostradatelnou pro Sin-ťiang a pro země ležící v oblasti dnešní Nové Hedvábné stezky.“ (thediplomat.com, 2015)

Další skutečností, která je čínské strategii vytýkána, je její netransparentnost. Celý projekt má obrovské dosahy, Čína má v plánu zafinancovat projekt až 900 miliardami korun.

Otázkou, nad kterou se kritici celé iniciativy pozastavují je, jestli je celý mega plán stejně výhodný pro Čínu jako pro ostatní zapojené země. Čína zmiňuje na každém summitu, že celý projekt je výhodný pro všechny země, které vzájemnou spoluprací dosáhnou příslibených výsledků. Jako argument proti se však jeví například situace na Srí Lance. V rámci iniciativy Pásu a stezky jsou příslibené enormní výše investic a půjček. Právě Srí Lance bylo z čínské Export-import Bank of China poskytnuta půjčka na přestavbu přístavu Hambantota téměř 1,3 miliardy dolarů. Přístav ale kvůli své nepříliš strategické poloze nevydělával potřebné prostředky na udržení provozu. Kvůli této skutečnosti a ekonomické situaci země nebyla Srí Lanka schopna splatit půjčku Číně. 70 % celého přístavu tak pronajala Číně na dobu 99 let. Podobný případ je i letiště na Srí Lance, na které Čína také poskytla půjčky. V současné době ale na letišti funguje pouze jedna pravidelná linka, a to do Dubaje.

Tyto skutečnosti vyvolaly vlnu odporu, že Čínská lidová republika využívá celé iniciativy Pásu a stezky pouze pro upevnění svého politického a ekonomického vlivu.

3.10.1 Odpor tuzemských expertů

Z řad českých odborníků, kteří se staví k celé iniciativě skepticky, zaznívá podobná argumentace proti jako od západních zemí. Jedním z nich je sinolog a ředitel webových stránek Sinopsis.cz Martin Hála, který se v rozhovorech ostře vyjadřuje proti celému konceptu Pásu a stezky. Hála zpochybňuje hned několik hledisek celé strategie. Čína ujišťuje zapojené státy, že jejich zapojení do iniciativy přinese výsledky a rozvoj na obou stranách. Čínské investice jsou ale provozovány způsobem nízkourokových půjček. Peníze tedy nejsou jednotně investovány, Čína je bude požadovat splatit. Zároveň svými investicemi nevytváří nové pracovní možnosti. Obvykle se o výstavby a realizaci projektů starají čínské týmy, tímhle krokem tedy Čína nepodporuje ekonomiku dané země. Ředitel Sinopsis se se západními zeměmi také shodne na netransparentnosti celého projektu.

„Celý koncept Nové Hedvábné stezky je poměrně vágní a vlastně formulovaný ad hoc, takřkajíc za pochodu. Většinou na různých politických jednáních vedoucích představitelů konkrétních států. Neexistuje žádný normativní rámec, jaký známe třeba z Evropské unie. V projektu Nové Hedvábné stezky prakticky žádné regulace neexistují, nejsou tam žádné závazné normy z hlediska ochrany životního prostředí nebo třeba právě z hlediska transparentnosti.“ Uvedl Martin Hála v rozhovoru pro pořad Interview Plus. (irozhlas.cz, 2017)

V neposlední řadě Hála považuje iniciativu za geopolitickou. Čína se distancuje od názorů, že je Pás a stezka snahou Číny upevnit si svůj politický vliv, toto je ale řadou odborníků a zástupců ostatních zemí zpochybňováno.

4 Vlastní práce

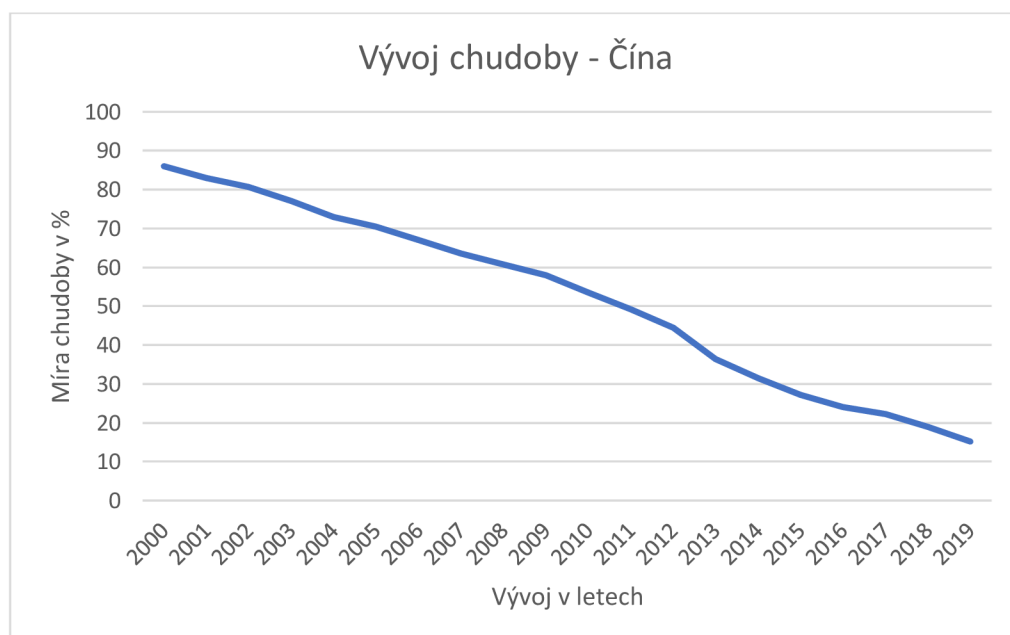
Praktická část obsahuje samotné analýzy třech makroekonomických ukazatelů a komparace k provedení závěru, zda participace České republiky v této čínské nadnárodní iniciativě měla vliv na její ekonomiku či nikoliv.

4.1 Ekonomika Čínské lidové republiky

Čínská lidová republika prošla od roku 1978, kdy se otevřela světu, rapidním ekonomickým růstem. Expanze její ekonomiky má nejrychlejší tempo ze všech ekonomik ostatních států. „Po roce 2000 už čínské firmy a továrny pokrývaly většinu světové poptávky hned v několika odvětvích. Čína obsadila místo největšího vývozce hraček s objemem výroby až 70 % celkové produkce. Zároveň pokryla 60 % celosvětové produkce jízdních kol nebo 50 % produkce obuvi.“ (Shenkar, 2006, str. 12)

S rostoucím vývojem HDP Čína také zaznamenala během let lineární pokles chudoby obyvatelstva. Podle hranice chudoby nastavenou na výdělek pod 5,50 US\$ za den, klesla míra chudoby za posledních 19 let o 70,82 %. Zároveň ale v roce 2019 15,18 % čínské populace žilo pod touto hranicí chudoby.

Graf 1: Vývoj míry chudoby podle hranice 5,50 \$/den – Čína

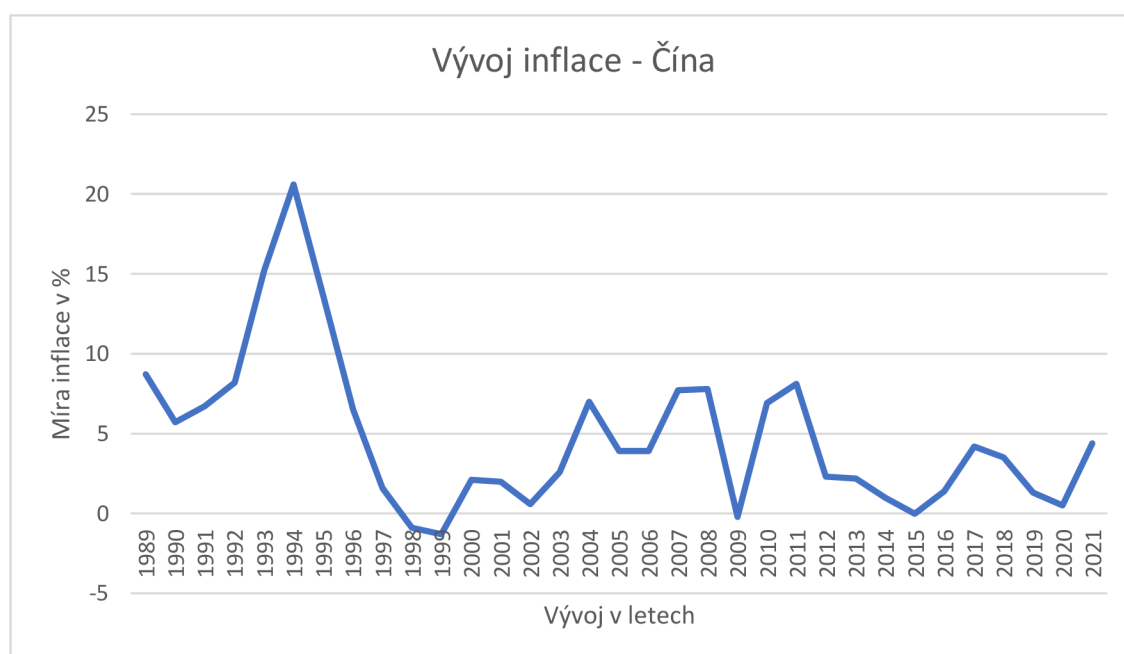

Zdroj: *macrotrends.net*, 2023, vlastní zpracování

V grafickém znázornění jsou vyznačené výkyvy ve vývoji čínské inflace. V roce 1994 dosáhla svého maxima za sledované období hodnoty 20,6 %. Mezi 80. – 90. lety minulého století se Čína nacházela v období vysoké a nestabilní inflace. Snížit její hodnoty a stabilizovat ekonomiku se podařilo pomocí reforem, které dopomohly Čínské lidové bance k větší nezávislosti.

„V čínské historii inflace byla často původcem revolucí a dynastických změn. V poslední době, od ekonomické reformy v roce 1978, je čínská ekonomika vysoce citlivá na zvyšování inflace. V důsledku toho je čínská fiskální i monetární politika podmíněna jejím vývojem.“ (X Zhao, 2013, str. 17)

Graf 2: Vývoj inflace – Čína

Zdroj: data.worldbank.org, 2023, vlastní zpracování

4.1.1 Vývoj HDP Čínské lidové republiky

Čínská křivka vývoje HDP na obyvatele za celou sledovanou řadu lineárně rosla. Ovšem během let došlo k poklesu růstu HDP. Od roku 2003 se držela nad hranicí 10 % průměrného růstu. Tento trend byl viditelný až do roku 2008, kdy přišla finanční krize. Krize, která zasáhla západní země, se výrazně dotkla i Čínské lidové republiky. „Čínské banky měly mezi západními finančními institucemi (Bank of America, UBS, RBS) početné partnerské dohody a smlouvy. V důsledku krize byly ale západní instituce nucené prodat své menšinové podíly v Číně a tím tak byla oslabena i tamější ekonomika.“ (Schmidt, 2009, str.

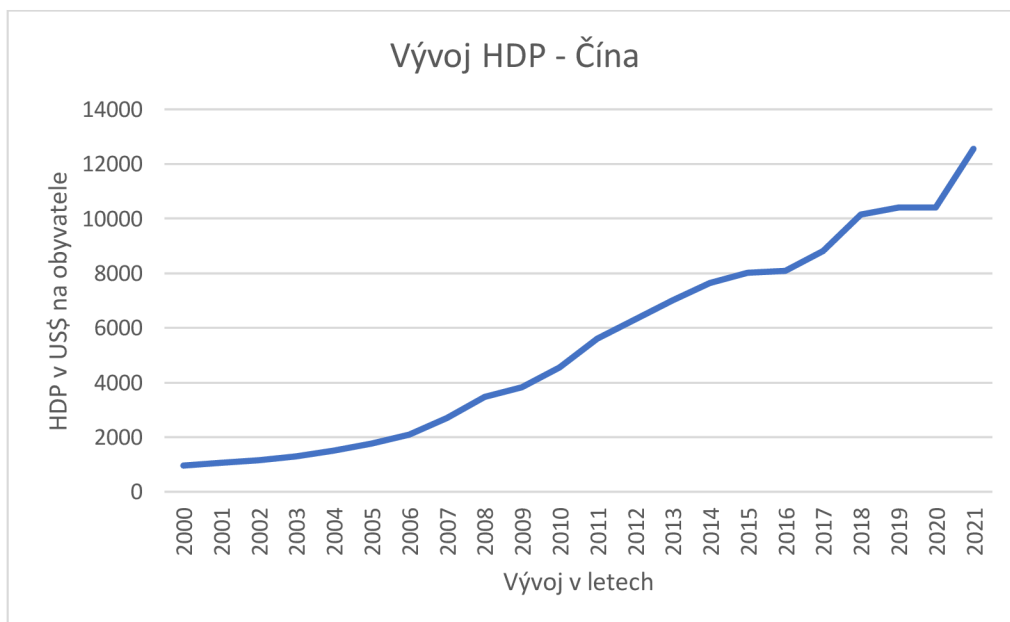
45). Dalším činitelem působícím na propad výše HDP byl krach velkého množství firem. Tento fakt způsobil pokles exportu, který atakoval hranici 30 % podílu na celkovém HDP.

Čína se potýkala s tzv. přehřátím ekonomiky, kdy dochází k nesouladu jednotlivých zdrojů. Následkem tohoto stavu může dojít ke zvýšení inflace. Čína tak přistoupila k opatřením, aby se jí povedlo přehřátí ekonomiky regulovat. Zpřísnila investiční politiku a použila nástroje ke snížení vysoké inflace.

Vývoj čínské ekonomiky se, jako ve zbytku světa, zpomalil ještě výrazněji během pandemie koronaviru. Číně se povedlo pomocí restrikcí a ekonomických opatření zbrzdit oproti ostatním světovým ekonomikám dopady pandemie, nepovedlo se jí ale vrátit zpátky na původní stav. Výše čínského HDP v roce 2021 byla 12.556,3 US\$. Tato hodnota je o 53,18 % nižší než výsledek české ekonomiky. V roce 2021 čínské HDP zaznamenalo nárůst o 8,1 %. Toto bylo způsobeno zotavením se po pandemii a silným exportem.

„Očekává se, že růst v roce 2022 zpomalí na 5,5 %, v důsledku světové ekonomické normalizace a dlouhodobým čínským trendem zpomalování, způsobeným strukturálními a demografickými změnami.“ (reuters.com, 2021)

Graf 3: Vývoj HDP – Čína

Zdroj: data.worldbank.org, 2023, vlastní zpracování

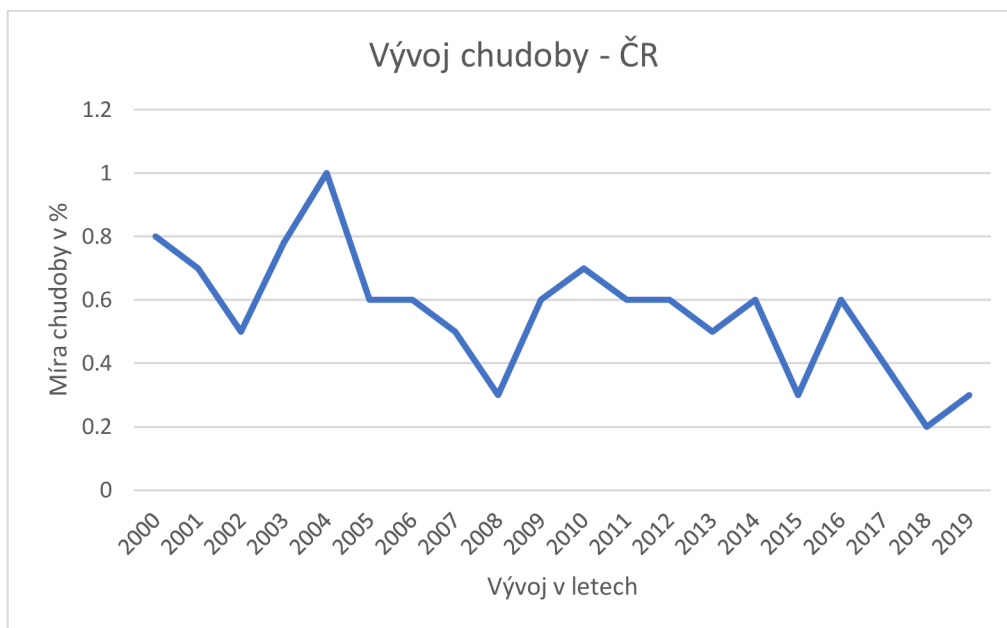
4.2 Ekonomika České republiky

Česká republika se řadí mezi vyspělé státy a její ekonomika je nejsilnější z původních států RVHP. Hodnoty českých makroekonomických ukazatelů odpovídají průměru států v Evropské Unii. Postavení republiky také odpovídá poměr hospodářských sektorů. V roce 2019 tvořil sektor průmyslu 29,2 % HPH, sektor služeb 63,0 % a zemědělství pouze 2,1 % HPH. V oblasti podpory vědy a výzkumu „v letech 2011–2020 bylo vynaloženo ze státního rozpočtu prostřednictvím účelové podpory jednotlivých projektů 153 mld. Kč. Částku 147 mld. Kč pak získaly na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace prostřednictvím institucionální podpory.” (czso.cz, 2021)

Výrazným mezníkem ve vývoji ekonomiky České republiky byla Sametová revoluce a pád totalitního režimu. Porevoluční vývoj vytvořil prostředí pro ekonomickou reformu. Výrazným krokem bylo upuštění od soustředění veškerých bankovních operací v centrální bance, když tyto služby převzaly banky komerční. Zároveň byl také zaveden fixní kurz pro všechny druhy operací. Od fixního kurzu muselo být upuštěno v roce 1997 v důsledku finanční krize.

Trend vývoje míry chudoby v České republice není lineární jako v grafickém znázornění Číny. Křivka obsahuje mnoho výkyvů. Rozdíl je ale v hodnotách, které obě ekonomiky mají. Čínské maximum za sledované období dosáhlo v roce 2000 hodnoty 86 % populace pod hranicí \$5,5 na den. U České republiky je toto maximum v roce 2004 a to na hodnotě 1 % populace pod hranicí \$5,5 na den. Grafické znázornění vývoje míry chudoby v České republice není lineární, avšak se pohybuje v rozmezích desetin procent, kdy dlouhodobě česká míra chudoby nepřesáhla 1 %. Na opačné straně, Čína zaznamenává dlouhodobě lineární pokles, avšak její minimum dosahuje oproti ČR hodnoty pouze 15,18 % v roce 2019.

Graf 4: Vývoj míry chudoby podle hranice 5,50 \$/den – ČR

Zdroj: *macrotrends.net*, 2023, vlastní zpracování

Porevoluční vývoj měl také výrazný vliv na míru inflace. „Měnová politika se od roku 1991 opírala o mezicíle v podobě fixního kurzu a peněžní zásoby. Tento režim se v počátečních letech osvědčil. Inflace, která v roce 1991 zejména vlivem liberalizace cen dosáhla více než 36 %, v následujícím roce poklesla pod 15 %.“ (historie.cnb.cz, 2018)

V následujících letech míra inflace soustavně klesala, (výjimkou byl rok 1999, kdy se inflace dostala na hodnotu 9,8 %) až se dostala na své historické minimum v roce 2010 na hodnotu -1,4 %, kdy došlo k deflaci.

Inflace zakolísala po roce 2008, kdy světová recese a finanční krize ovlivnila hodnoty všech makroekonomických indikátorů. Inflace se vrátila do mírných hodnot a její růst zaznamenáváme až v posledních letech v důsledku pandemie a ekonomické recese.

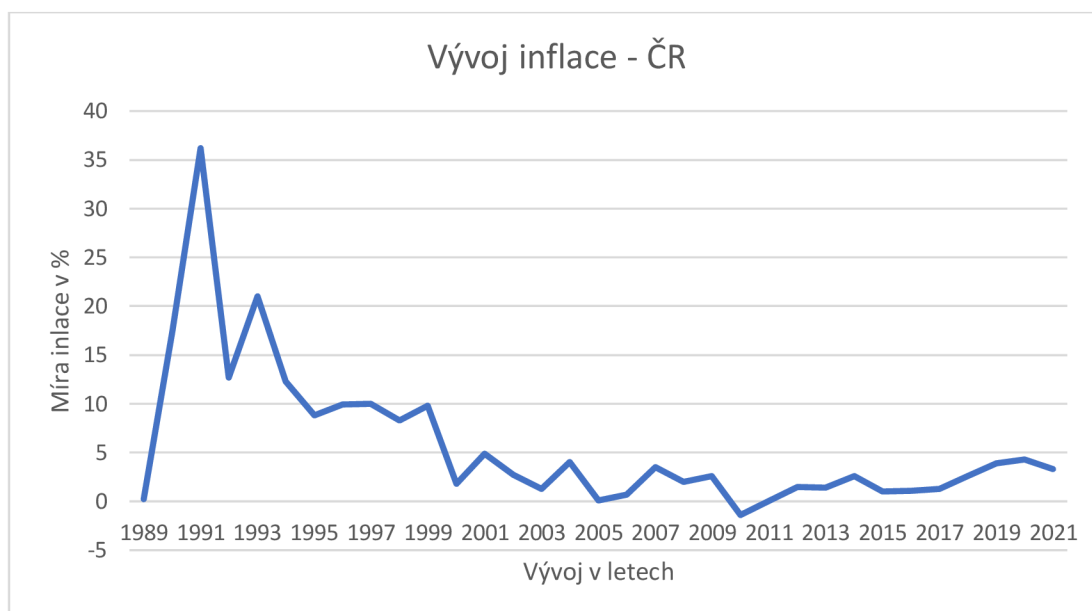
V porovnání s Čínskou lidovou republikou měla Česká republika v roce 2020 inflaci vyšší, tuzemská hodnota byla ve výši 3,2 %, inflace v Číně pak zůstala na hodnotě 2,42 %.

I v důsledku vysokých cen energií inflace v České republice v posledním období roste. V únoru 2023 dosahovala výše až 16,7 %, došlo k mírnému snížení z lednových hodnot 17,5 %.

Inflace v obou grafech (Vývoj inflace ČR i Číny) je vypočtena pomocí deflátoru HDP. Deflátor je podíl nominální a reálné hodnoty, který není založen na spotřebitelském koši, ale ukazuje míru změny cen v ekonomice jako v celku.

Graf 5: Vývoj inflace – ČR

Zdroj: *data.worldbank.org*, 2023, vlastní zpracování

4.2.1 Vývoj HDP České republiky

HDP České republiky má rozdílný trend oproti čínskému. Rapidní růst tohoto ukazatele byl zaznamenán po Sametové revoluci. V roce 1992 oproti roku 1991 výše hrubého domácího produktu vzrostla o 10 %. Obě ekonomiky mají ale společný propad mezi lety 2008 a 2009. Velká recese, jak se jinak nazývá tato hospodářská krize, zasáhla většinu světových ekonomik a u České republiky se projevila meziročním poklesem HDP o 8 %.

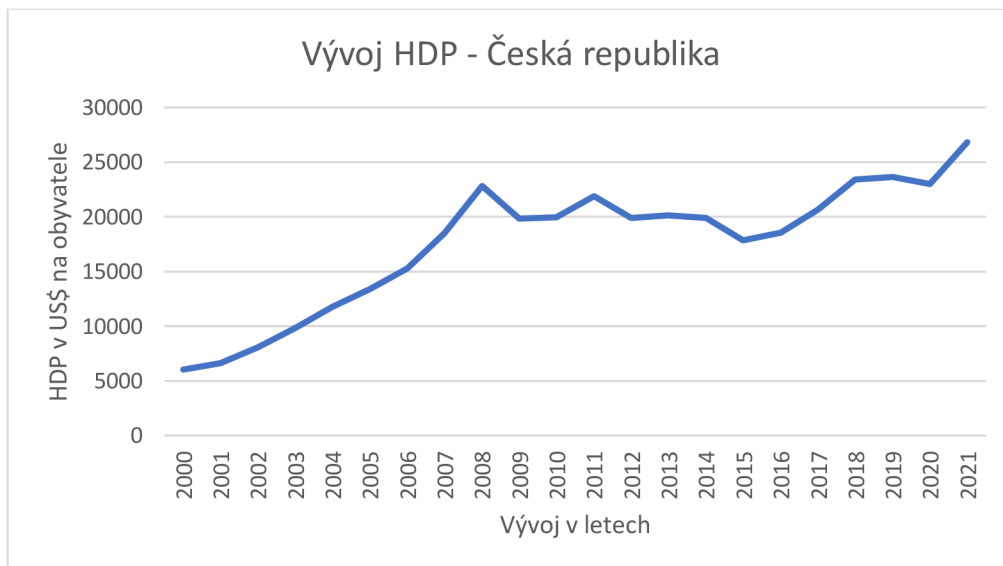
Největší pokles pak stejně jako Čína zaznamenala v roce 2020 jako důsledek pandemie. Výše HDP v tomto roce poklesla o 5,7 % oproti roku předchozímu.

„V posledním čtvrtletí roku 2020 klesl HDP meziročně o 5,0 % a oproti 3. čtvrtletí vzrostl o 0,3 %. Meziroční pokles byl způsoben převážně prohlubujícím se propadem spotřebních výdajů domácností. Oproti tomu významně rostla zahraniční poptávka. Na straně tvorby přidané hodnoty se nedařilo především skupině odvětví obchodu, dopravy, ubytování a pohostinství.“ (czso.cz, 2021) I tak hodnota českého HDP na obyvatele dosáhla v roce 2021 výše 26.821,2 US\$.

Na rozdíl od Číny, která měla na začátku sledovaného období nižší tempo růstu, Sametová revoluce nastartovala českou ekonomiku a průměrný růst HDP byl rychlejší. V posledních letech se tento trend otočil. Čínský HDP narostl v roce 2021 o 8,1 %, český růst reálného HDP o 3,3 %.

Data v obou grafech (Vývoj HDP ČR i Číny) jsou zaznamenány v amerických dolarech. HDP je v tomto případě výpočet hrubé přidané hodnoty všech rezidentů v ekonomice plus veškeré daně z produktů snížené o veškeré dotace nezahrnuté v hodnotách produktů. Výpočet je bez srážek za odpisy a znehodnocení přírodních zdrojů. Výše HDP na obyvatele je vypočtena poměrem pololetní výše populace daného roku na celkový objem hrubého domácího produktu.

Graf 6: Vývoj HDP – ČR

Zdroj: data.worldbank.org, 2023, vlastní zpracování

4.3 Vývoj vzájemného exportu a importu

Souvislým problémem v česko-čínských obchodních vztazích je záporné saldo obchodní bilance v neprospěch České republiky. Čínská lidová republika je sice komplexní ekonomika, účast a podpora Pásu a stezky měla ale Česko k Číně přiblížit.

Participace České republiky v nadnárodním mega projektu, jakým Nová Hedvábná stezka zajisté je, měla České republice přinést nárůst importu i exportu, a hlavně vyrovnání

vzájemné obchodní bilance. Česká republika dlouhodobě zaostává v poměru vzájemného dovozu a vývozu. Návštěva čínského prezidenta sice přinesla výsledky, ale podle čísel zůstaly převážně na papíře.

Z grafického znázornění vyplývá, že dlouhodobě se navyšuje objem českého exportu na čínský trh. Nárůst přišel v roce 2010, kdy se hodnoty navýšili o 400 milionů US\$. V roce 2015 došlo ještě k mírnému poklesu, v roce 2020, 7 let od přistoupení k projektu Pásu a stezky, byl ale český export na svém maximu. V rámci Nové Hedvábné stezky bylo slibováno velké množství projektů a výrobků, kterým se otevře cesta na čínský trh. Díky obecnému utužení česko-čínských vztahů došlo k navázání několika spoluprací. Mezi ty nejúspěšnější se řadil vývoz výrobků Škoda Auto, které zažily znatelný nárůst. Tenhle boom ale již znatelně opadl. V roce 2020 Škoda Auto naplnila plán exportu z pouhých 28 % a zájem o tuzemské automobily stále klesá.

Graf 7: Export z ČR do Číny

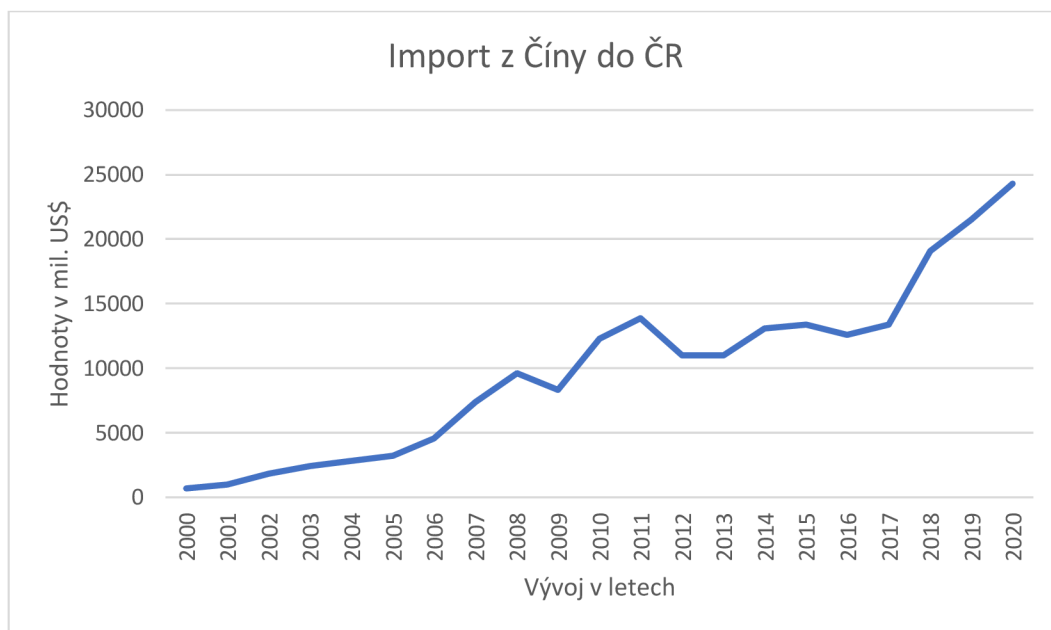

Zdroj: oec.world, 2023, vlastní zpracování

Stejně jako český export na zahraniční trh je v posledních letech na maximálních hodnotách, tak i český import z Číny dosáhl v roce 2020 svého maximálního objemu 24.300 milionů US\$. Bod zlomu nastal v roce 2018, kdy se jeho hodnota zvýšila o 5.700 milionů US\$ oproti předchozímu roku. Nárůst zaznamenáváme v letech po zapojení se do projektu

Nové Hedvábné stezky. Stále ale nedochází ke slíbenému snižování rozdílů mezi hodnotami jednotlivých zemí. V roce 2020 byl export Číny do České republiky o 21.570 milionů US\$ vyšší než český export do Číny.

Graf 8: Import z Číny do ČR

Zdroj: oec.world, 2023, vlastní zpracování

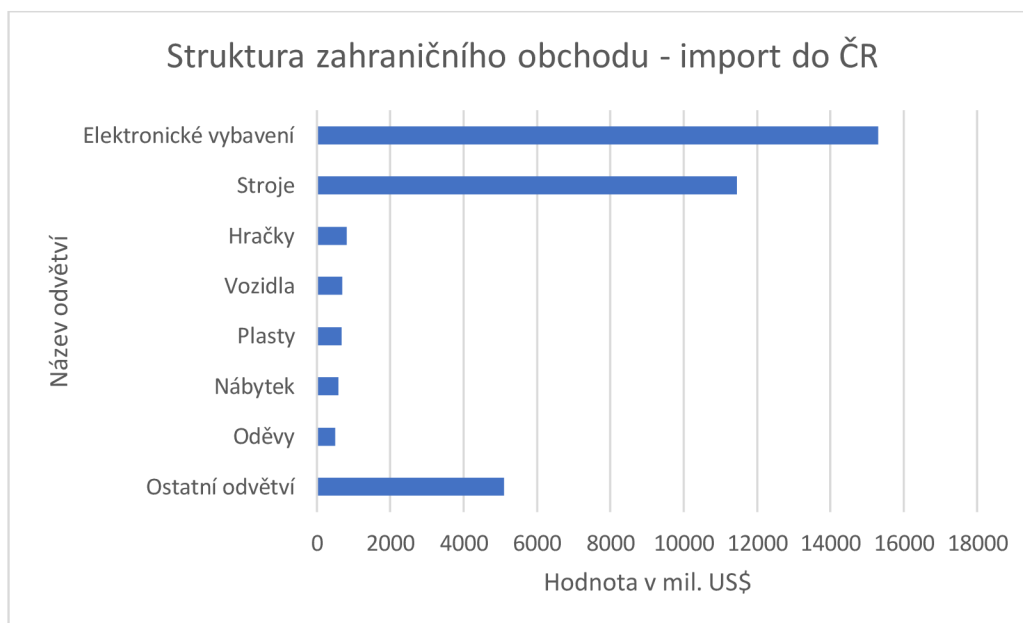
4.3.1 Struktura vzájemného zahraničního obchodu

Struktura vzájemného zahraničního obchodu je na obou stranách velmi podobná. Největší zastoupení má dlouhodobě vývoz a dovoz elektronického vybavení, elektronických výrobků a oblast strojírenství.

4.3.1.1 Import do ČR

V tomto grafu jsou podrobněji znázorněny klíčové oblasti českého importu z Číny. Na rozdíl od našeho exportu, častěji dovážíme čínský nábytek či oděvy a textilní výrobky. Dovoz elektrického vybavení a výrobků dosáhl v roce 2021 hodnoty 7,18 miliard US\$.

Graf 9: Struktura zahraničního obchodu – import do ČR

Zdroj: *tradingeconomics.com, 2023, vlastní zpracování*

4.3.1.2 Export z ČR

V následujícím grafu je znázorněn přehled odvětví s největšími hodnotami českého exportu do Číny. Celkový objem exportu za rok 2021 byl podle Obchodní databáze OSN ve výši 2997,80 milionů US\$. Nejvyšší zastoupení má vývoz strojů, nukleárních reaktorů a kotlů. Signifikantní podíl má také vývoz elektrických a elektronického vybavení v hodnotě 812,44 milionů US\$.

Graf 10: Struktura zahraničního obchodu – export z ČR

Zdroj: *tradingeconomics.com, 2023, vlastní zpracování*

4.4 Vzájemné investice

„Přímá zahraniční investice je taková přeshraniční investice, která odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu (podnik přímé investice), který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika přímého investora.“ (cnb.cz, 2020)

Je důležité rozlišit, jaký objem financí je v celkové částky investic ve výsledku investováno v České republice. V rozhovoru pro Čínskou ústřední televizi z roku 2019 prezident Miloš Zeman a velký podporovatel celého projektu sám konstatoval, že dosavadní objem investic v rámci iniciativy Nové Hedvábné stezky neměl vliv na prosperitu české ekonomiky.

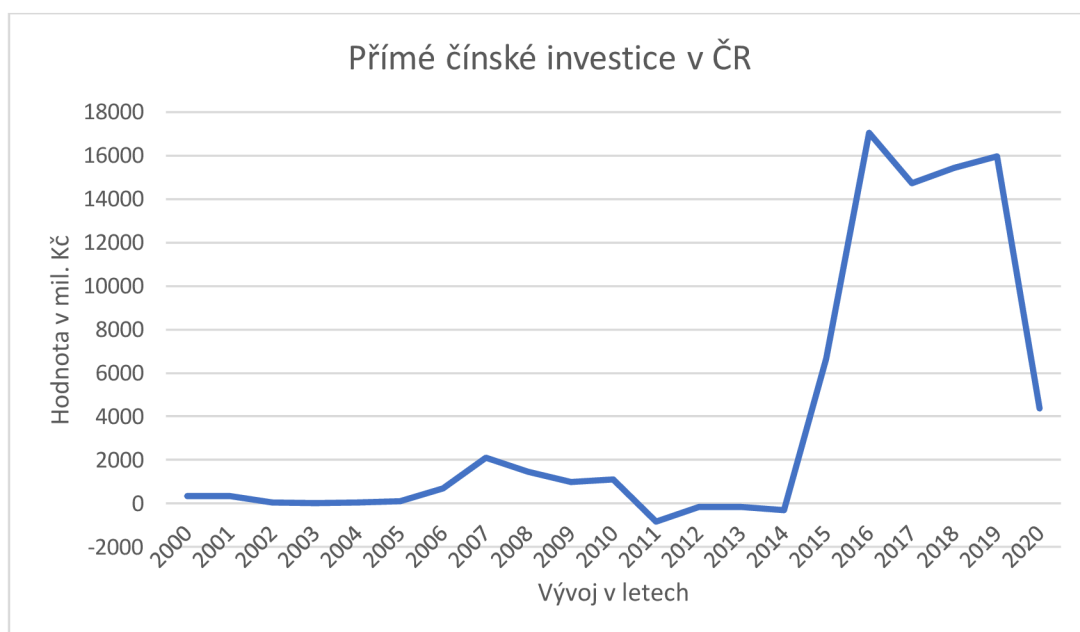
Během let 2000–2014, tj. před zapojením České republiky do projektu Nové Hedvábné stezky, byl podíl čínských investic velmi nízký, mezi lety 2011 až 2014 odliv investic

převýšil jejich příliv. I tento stagnující trend byl důvodem, proč příznivci Nové Hedvábné stezky viděli v tomto projektu příležitost.

. Vzestupný trend nastal až v roce 2015, dva roky od aktivního se podílení na projektu, kdy hodnota čínských investic v tuzemsku dosahovala 6.661,30 mil. Kč.

Problémem čínských investic podle ekonoma Lukáše Kovandy je fakt, že Čína hlavně vkládá kapitál do již existujících fungujících firem. Čína tímto krokem nevytváří další pracovní místa a nepodporuje tedy růst české ekonomiky.

Graf 11: Přímé čínské investice v ČR

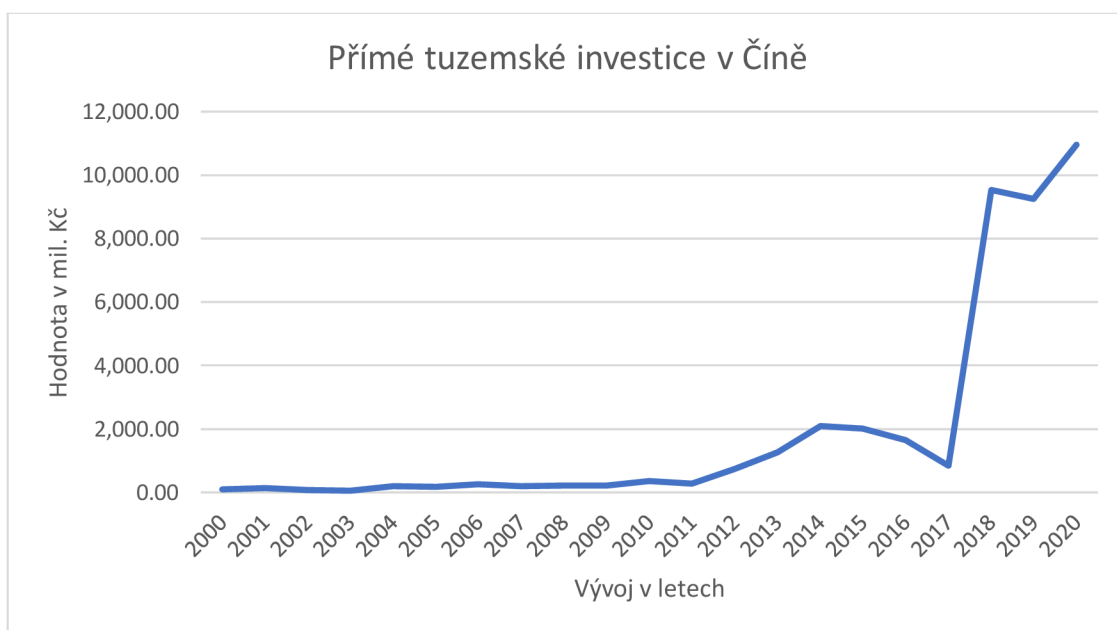
Zdroj: *cnb.cz, 2023, vlastní zpracování*

Během návštěvy hlavního města Prahy čínským prezidentem Si Ťin-pchingem obě strany dohodly čínské investice v tuzemsku v celkové výši 231,8 miliardy korun. Budoucí vývoj ale neodpovídá plánům. Příkladem je bankovní instituce J&T, která právě na pražském Žofíně dohodla s čínskou bankou Ping An bank investice ve výši až 130 miliard korun. Ke zmíněné investici ale nikdy nedošlo. „Po podepsání memoranda k žádným dalším krokům ze strany Ping An Bank nedošlo,“ (irozhlas.cz, 2023) uvedla mluvčí J&T Monika Veselá v rozhovoru pro irozhlas.cz.

Jedním z mála čínských investičních úspěchů tak zůstává hlavně vstup čínského CEFC do pražského fotbalového klubu SK Slavia Praha.

Podobně jako u čínských investic se hodnoty těch českých držely mezi lety 2000–2016 na nízkých hodnotách. Narozdíl od čínských investic v tuzemsku, české investice v Číně mají ale vzestupný trend. V roce 2020 dosáhly svého maxima 10 957,60 mil. Kč. Bod zvratu a následný nárůst objemu investic přišel v roce 2017, rok po návštěvě čínského prezidenta. Čínské investice jsou naopak na nejnižších hodnotách od roku 2014.

Graf 12: Přímé tuzemské investice v Číně

Zdroj: *cnb.cz, 2023, vlastní zpracování*

4.5 Situace na vzájemných zahraničních trzích

Významným krokem, který vedl k posílení spolupráce a měl povzbudit podnikatelskou iniciativu investorů, bylo podepsání Dohody mezi Českou a Slovenskou federativní republikou a Čínskou lidovou republikou o podpoře a ochraně investic. Tato dohoda byla podepsána tehdejším prezidentem republiky v roce 1991 v Pekingu.

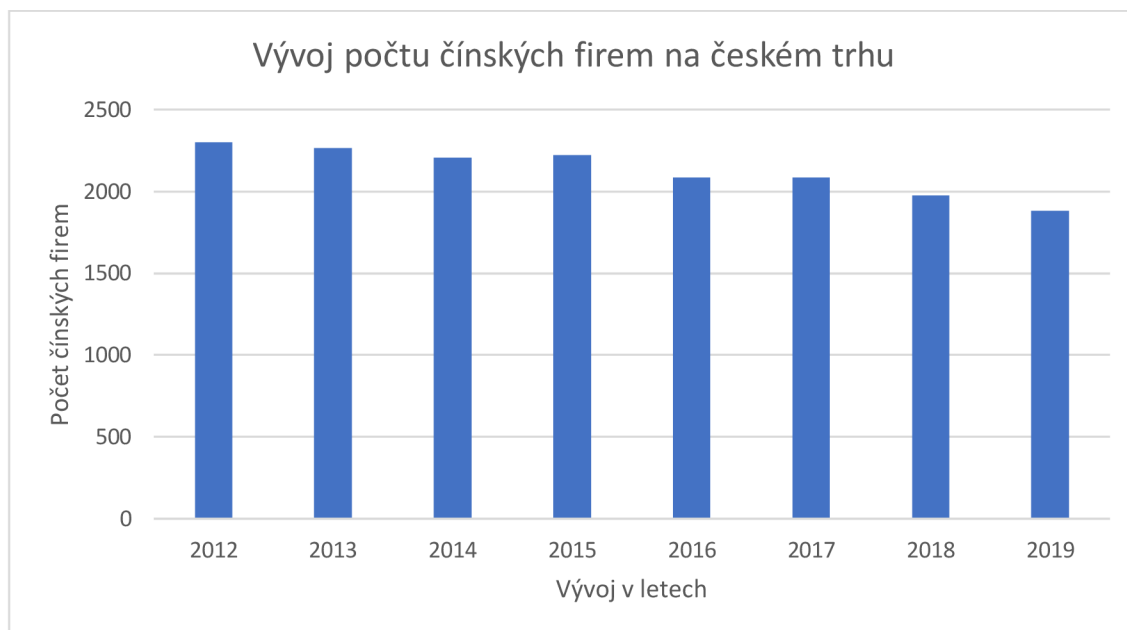
Dokument měl zaštit'ovat spravedlivé podmínky obou zemí na vzájemných trzích. Obě strany se měly snažit podporovat vstup svých firem na jednotlivé trhy a zajistit jim rovnocenné jednání, jako by to byly firmy tuzemské. V roce 2005 pak došlo k aktualizaci v důsledku nespokojenosti české strany s původní situací.

1. Každá smluvní strana poskytne na svém území investicím a výnosům investorů druhé smluvní strany zacházení, které je řádné a spravedlivé a není méně příznivé, než jaké poskytuje investicím a výnosům svých vlastních investorů nebo investicím a výnosům investorů jakéhokoli třetího státu, je-li výhodnější.
2. Každá smluvní strana bude podporovat a vytvářet příznivé podmínky pro investory druhé smluvní strany, aby investovali na jejím území, a bude takové investice připouštět v souladu se svým právním řádem. (Dohoda mezi Českou republikou a Čínskou lidovou republikou o podpoře a ochraně investic, 2005)

4.5.1 Stav na tuzemském trhu

Počet čínských firem, které mají ve svém portfoliu i český trh za poslední roky klesá. Momentálně na tuzemském trhu působí nejméně čínských firem od roku 2012. Trend nezměnila ani návštěva čínského prezidenta 2016 či samotné zapojení do projektu v roce 2013. Během státnických návštěv a jednání ohledně projektu Nové Hedvábné stezky se jednalo i o utužení česko-čínských vztahů a o posílení vzájemné spolupráce jak z politického, tak primárně z ekonomického hlediska. Cílem prezidenta Miloše Zemana bylo také zvětšit tok kapitálu do České republiky. Ten v roce 2019 však tvořil necelých 6 miliard Kč. Z ročních dat sesbíraných databází BISNODE tak vyplývá, že zapojení České republiky do tohoto nadnárodního mega projektu nemělo vliv na stav vzájemných obchodních trhů.

Graf 13: Vývoj počtu čínských firem na českém trhu

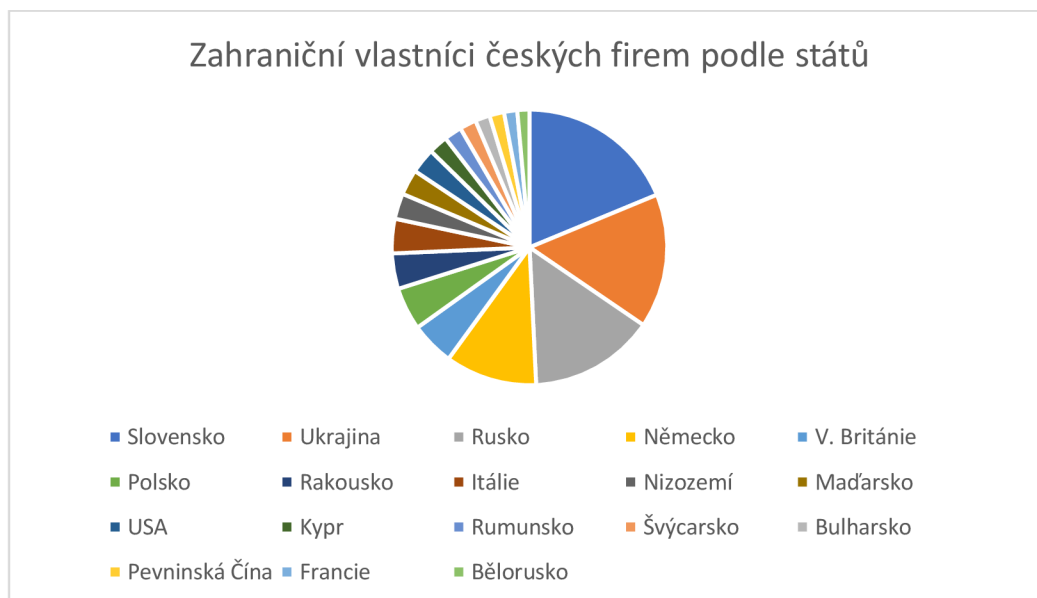

Zdroj: *dnb.com, 2019, vlastní zpracování*

Vstup českých firem na čínský, obecně asijské, trhy je poměrně komplikovanější než opačným směrem. České firmy mají potenciál, zajímavé produkty či služby, čínský trh je ale několikanásobně objemnější a komplexnější než ten tuzemský. S rozvojem podnikání na čínském trhu českým podnikatelům pomáhá státní příspěvková organizace CzechInvest, která spadá pod Ministerstvo průmyslu a obchodu. CzechInvest asistuje firmám při vstupu na čínský trh a zároveň pomáhá jejich propagaci. České firmy a podnikání na čínském trhu také výrazně oslabilo pandemie. Kvůli šíření se nákazy právě z Číny došlo k signifikantnímu útlumu tamějších podnikatelských aktivit.

Svoji aktivitu na čínském trhu má například v plánu utlumit hned několik z největších českých firem v Číně podnikajících. Mezi nimi Škoda Auto, které v posledních letech klesá čínské zisky. Nebo také firma PPF, které nevyhovují čínské regulace pro poskytování spotřebitelských úvěrů.

Graf 14: Zahraniční vlastníci českých firem podle států

Zdroj: *dnb.com, 2019, vlastní zpracování*

Z grafického znázornění vyplývá, že Čína se řadí i do druhé půlky co se vlastnictví českých firem týče. S počtem 1.367 vlastnicích firem jí patří pátá nejnižší hodnota v grafu. Největší zastoupení má Slovensko, které po letech na prvním místě vystřídalo Rusko. V datech z roku 2022 předstihla Ruskou federaci i Ukrajina. Velký podíl má také Německo či Velká Británie. Čínská lidová republika naopak zaznamenala meziroční pokles a řadí se s podílem u českých firem na podobnou pozici, jako Bulharsko či Francie.

5 Závěr

Čínská lidová republika otevřela celý projekt Nové Hedvábné stezky všem zemím, které o to projevíly zájem. Česká republika byla jedna mezi prvními evropskými zeměmi, která se na celé strategii podílela.

Z komparace jednotlivých ekonomik na základě třech ekonomických ukazatelů – výše míry chudoby, inflace a HDP, jsou viditelné jednoznačné rozdíly mezi zeměmi. Čína je komplexní ekonomika, avšak podle grafického znázornění míry chudoby podle hranice 5,5 US\$ na den zaostává za Českou republikou, která se dlouhodobě pohybuje okolo 1 % obyvatel pod hranicí chudoby.

Srovnatelné hodnoty a trend pak mají obě země v oblasti inflace. Česká republika i Čína si dlouhodobě udržují mírnou inflaci a vliv na její výši a změny měly i stejné události, jako je například Velká hospodářská krize v roce 2008 nebo nedávná pandemie.

I přes fakt, že je Čína větší a komplexnější ekonomikou a zemí, její výše HDP je průměrně nižší než výše českého hrubého domácího produktu.

Druhou částí vlastní práce poté byly samotné analýzy třech makroekonomických indikátorů. Na základě grafického znázornění obchodní bilance obou zemí byly zjištěny dlouhodobé růsty hodnot. Například ale český import čínských výrobků zaznamenal v roce 2016, tři roky po zapojení se do iniciativy Pásu a stezky, znatelný pokles. Zároveň se také nepodařilo snížit signifikantní rozdíl hodnot mezi jednotlivými zeměmi, jak podporovatelé celé čínské strategie slibovali. Export českých výrobků je stále výrazně nižší než import těch čínských.

Výraznou součástí celého megaprojektu jsou investice. V grafickém znázornění čínských investic za období 2000–2020 je vidět, že v roce 2020 dosáhly svého minima za poslední desetiletí. Bývalý prezident Miloš Zeman a příznivec samotné iniciativy prohlásil, že účast České republiky v tomto projektu neměla na výši investic ze strany Čínské lidové republiky významný vliv.

Z grafického znázornění počtu čínských firem na českém trhu i počtu čínských vlastníků tuzemských firem vychází stejný závěr. Čína v posledních letech ztrácí své působení na tuzemském trhu i v podnikatelské sféře. Momentálně na českém trhu působí nejméně čínských firem od roku 2012. Čína se ve vlastnictví řadí mezi země s nejnižším podílem. Ani zdaleka nedosahuje hodnot jako například Slovensko, Ukrajina či Německo. Významné české firmy dále také zvažují útlum, či ukončení svého působení na trhu čínském.

Na základě výsledků analýzy těchto třech makroekonomických ukazatelů podpořených písemnými materiály, lze tvrdit, že podílení se České republiky na čínské iniciativě Pásu a stezky mělo krátkodobý vliv na zlepšení česko-čínských vztahů. Na ekonomické ukazatele České republiky pak participace v tomto projektu měla vliv minimální.

Česká republika řeší aktuálně například otázku setrvání v uskupení 14+1. Zároveň je také pro Čínu klíčová její politika jedné Číny, jejíž myšlenku vyžaduje i od svých obchodních partnerů. V budoucnosti tyto hodnoty můžou ovlivnit tedy hlavně diplomatické kroky českých představitelů. Nebo konec prezidentského mandátu Miloše Zemana, který patří k dlouhodobým podporovatelům této iniciativy.

6 Seznam použitých zdrojů

Literární rešerše

1. SOON LIM, Kong, 2018. China's Arctic Policy & the Polar Silk Road Vision [online]. Northern Research Forum [cit. 2021-10-28]. Dostupné z: <https://arcticyearbook.com/arctic-yearbook/2018/2018-scholarly-papers/290-china-s-arctic-policy-the-polar-silk-road-vision>. Arctic Yearbook. University of the Arctic Thematic Network (TN) on Geopolitics and Security.
2. XING, Li, 2019. Mapping China's 'One Belt One Road' Initiative. Camden: Palgrave Macmillan. ISBN 978-3-319-92200-3.
3. FÜRST, Rudolf, 2010. Česko-čínské vztahy po roce 1989. Praha: Karolinum. ISBN 978-80-246-1653-7
4. GARLICK, Jeremy, 2019. The Impact of China's Belt and Road Initiative. London: Routledge. ISBN 978-08-153-9610-9
5. GRIFFITHS, R.T, 2017. Revitalising the Silk Road – China's Belt and Road Initiative. Leiden: HIPE Publication. ISBN 978-94-924-3902-47
6. SHENKAR, Oded, 2006. The Chinese century. Upper Saddle River: Pearson Education (US). ISBN 978-01-318-7731-3
7. SCHMIDT, Dirk. The financial crisis and its impact on China. Germany: Trier University.
8. Dohoda mezi Českou republikou a Čínskou lidovou republikou o podpoře a ochraně investic, 2005. [online]. [cit. 2022-03-04]. Praha
9. X ZHAO, 2013. Forecasting inflation in China. Ottawa. Carleton University
10. Česká národní banka, 2019. OBECNÝ METODICKÝ POPIS A KOMENTÁŘ K VÝVOJI PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC. [online]. [cit. 2022-02-17]. Praha

Elektronické zdroje

1. Pang, Kelly, 2021. The New Silk Road – The Belt and Road Initiative [online]. [cit: 27-07-2021]. Dostupné z: <https://www.chinahighlights.com/silkroad/new-silk-road.htm>
2. The state council of China, 2015. Action plan on The Belt and Road initiative [online],[cit.31-07-2021].Dostupné z:<http://english.www.gov.cn/archive/publications>

3. European Bank, nedatováno. Belt and Road Initiative, [online]. [cit. 19-08-2021]. Dostupné z: <https://www.beltroad-initiative.com/belt-and-road/>
4. Zpracováno ve spolupráci s China Tours, 2015. Historie Hedvábné stezky [online]. [cit.22-08-2021].Dostupné z: <https://www.hedvabnastezka.cz/zeme/asia/cina/asia-cina-historie>
5. Katedra sinologie FF UK v Praze, 2016. Jedno pásmo, jedna cesta [online]. [cit. 25-09-2021]. Dostupné z: <https://sinopsis.cz/sinopsis/jedno-pasmo-jedna-cesta>
6. Katedra sinologie FF UK v Praze, 2021. Historie a aktivity platformy [online]. [cit. 11-12-2021]. Dostupné z: <https://sinopsis.cz/sinopsis/16-1>
7. Stuchlík, Jan, 2016. Jan Kohout: Česko může být jedním z dopravních uzlů hedvábné stezky [online]. [cit.11-12-2022]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/rozhovory/jan-kohout-cesko-muze-byt-jednim-z-dopravnich-uzlu-hedvabne-stezky-1265045#>
8. Asian infrastructure investment bank, 2021. Who we are [online]. [cit.11-12-2022]. Dostupné z: <https://www.aiib.org/en/about-aiib/index.html>
9. Machová, Martina, 2019. Nová hedvábná stezka v Česku končí [online]. [cit.11-12-2022]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/cinsky-projekt-byvaleho-ministra-konci-exministr-priznava-nezajem>
10. Velvyslanectví České republiky v Pekingu, 2018. Belt and Road initiative [online]. [02-02-2022]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/beijing/cz/politika/vzajemne_vztahy/obor/index.html
11. Plán bilaterální spolupráce mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky v rámci iniciativy Pásmo a Stezka, 2018. [online]. [02-02-2022] Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/2831905/Memorandum_o_porozumeni.pdf
12. The state council the people's Republic of China, 2015. [online]. [02-02-2022] Dostupné z: http://english.www.gov.cn/archive/publications/2015/03/30/content_281475080249035.htm
13. J. E. Ma Keqing, 2016. Výstupení J.E. Ma Keqing na diskusním semináři „Pás a stezka a Česká republika" [online]. [02-02-2022] Dostupné z: <http://www.chinaembassy.cz/cze/xwdt/t1334537.htm>
14. Grieger, Gisela, 2018. China, the 16+1 format and the EU [online]. [cit.17-03-2022].Dostupné z:

- [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/625173/EPRS_BRI\(2018\)625173_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2018/625173/EPRS_BRI(2018)625173_EN.pdf), Evropský parlament
15. Moramudali, Umesh, 2020. The Hambantota Port Deal: Myths and Realities [online].[cit.17-03-2022]. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2020/01/the-hambantota-port-deal-myths-and-realities>
  16. Maria, Abi-Habib 2018. How China Got Sri Lanka to Cough Up a Port [online]. [cit.17-03-2022].Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2018/06/25/world/asia/china-sri-lanka-port.html>
  17. Gulfnews.com, 2018. No more flights from Sri Lanka's second airport [online]. [cit.01-04-2022]. Dostupné z: <https://gulfnews.com/business/aviation/no-more-flights-from-sri-lankas-second-airport-1.2233641>
  18. Bumba, Jan, 2017. Hedvábná stezka je důkazem nové světové politiky Číny. Povede to k oslabení demokracie, tvrdí sinolog [online]. [cit. 2021-08-17] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/hedvabna-stezka-je-dukazem-nove-svetove-politiky-ciny-povede-k-oslabeni_1705181400_pj
  19. Ovčáček, Jiří, 2016. Státní návštěva prezidenta Čínské lidové republiky v České republice [online]. [cit.01-04-2022]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/statni-navsteva-prezidenta-cinske-lidove-republiky-v-ceske-republice-12529>
  20. Redakce W4T, 2016. Čínští investoři by v Česku mohli investovat do roku 2020 až 232 miliard korun [online]. [cit.01-04-2022]. Dostupné z: <https://www.w4t.cz/cinsti-investori-by-v-cesku-mohli-investovat-do-roku-2020-az-232-miliard-korun/>
  21. S. W. H, Group SE, 2017. Novinky ze společnosti S.W.H. GROUP SE [online]. [cit. 08-05-2022]. Dostupné z: <http://www.swhgroup.eu/novinky.html>
  22. Skupina ČEZ, 2016. ALIANCE ČESKÉ ENERGETIKY V ČELE SE ŠKODA PRAHA ZE SKUPINY ČEZ PODEPSALA MEMORANDUM O SPOLUPRÁCI S ČÍNSKÝMI JADERNÝMI SPOLEČNOSTMI [online].[cit. 08-05-2022]. Dostupné z: <https://www.cez.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aliance-ceske-energetiky-v-cele-se-skoda-praha-ze-skupiny-cez-podepsala-memorandum-o-spolupraci-s-cinskymi-jadernymi-spolocnostmi-44656>

23. Synek, Lukáš, 2013. Co to vlastně byla Hedvábná stezka? [online]. [cit. 08-05-2022]. Dostupné z: <https://www.hedvabnastezka.cz/co-to-vlastne-byla>
24. Majeed, Zaini, 2021. China's Plans For 'Polar Silk Road' In Arctic Ocean [online]. [cit. 08-05-2022]. Dostupné z: <https://www.republicworld.com/world-news/china/chinas-plans-for-polar-silk-road-in-arctic-ocean.html>
25. Green BRI, 2021. Countries of the Belt and Road Initiative (BRI) [online]. [cit. 19-08-2021]. Dostupné z: <https://green-bri.org/countries-of-the-belt-and-road-initiative-bri>
26. Lieberthal, Kenneth, 2011. The american pivot to Asia [online]. [cit. 25-08-2021]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2011/12/21/the-american-pivot-to-asia>
27. Su-Mei Ooi, Trinkle Kate, 2015. China's New Silk Road and Its Impact on Xinjiang [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://thediplomat.com/2015/03/chinas-new-silk-road-and-its-impact>
28. 100+1 zahraniční zajímavost, 2019. Čínský Sin-ťiang: Ujgurský život ve strachu [online]. [cit. 19-08-2021]. Dostupné z: <https://www.stoplusjednicka.cz/cinsky-sin-tiang-ujgursky-zivot-ve-strachu>
29. Reuters Staff, 2021. China's Q1 GDP growth seen hitting record 19% as domestic, global demand recovers [online]. [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-china-economy-gdp-poll-idINKBN2C20Q0>
30. Hale, Thomas and Sun Yu, 2022. China's GDP growth slows as Covid restrictions and property woes hit demand [online]. [cit. 2022-03-02] Dostupné z: <https://www.ft.com/content/5b0e09fb-1e02-4537-a44b-7b33cd43ba48>
31. Český statistický úřad, 2021. Předběžný odhad HDP – 4. čtvrtletí 2020 [online]. [cit. 2022-03-04]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cris/predbezny-odhad-hdp-4-ctvrtleti-2020>
32. Ministerstvo zahraničních věcí, 2016. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR [online]. [cit. 2022-03-02] Dostupné z: https://www.mzv.cz/ekonomika/cz/servis_exporterum/teritorialni_informace/-mzv-publish-cz-encyklopedie_statu-asie-cina-ekonomika-ekonomicka_charakteristika_zeme.html
33. Český statistický úřad, 2021. Objem investic do vědy a výzkumu [online]. [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/stat-investoval-do-vyzkumu-a-vyvoje-v-poslednich-deseti-letech-300-mld-kc>

34. Česká národní banka, 2018. Měnová politika [online]. [cit: 2022-04-08]. Dostupné z:
https://www.historie.cnb.cz/cs/menova_politika/6_menova_politika_na_cestech_ke_standardu_vyspelych_zemi
35. Macrotrends, 2022. China Inflation Rate 1987-2022 [online]. [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.macrotrends.net/countries/CHN/china/inflation-rate-cpi>
36. Zábojníková, Karolína, 21.12.2020. Odvětvová skladba České republiky [online]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2020/12/21/odvetvova>
37. Dun&Bradstreet, 26.3.2019. Čínských firem v ČR je nejméně od prosince 2012 [online]. [cit.22-11-2022]. Dostupné z: <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/cinskych-firem-v-cr-je-nejmene-od-prosince-2012>
38. Česká národní banka, 2021. Přímé zahraniční investice [online]. [cit.22-11-2022]. Dostupné z:
https://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi7
39. Dun&Bradstreet, 11.4.2019. Rusové dominují mezi zahraničními vlastníky českých firem, následují Slováci a Ukrajinci [online]. [cit.22-11-2022]. Dostupné z: <https://www.dnb.com/cs-cz/o-bisnode/o-nas/novinky/rusove-dominuji-mezi-zahranicnimi-vlastniky-ceskych-firem-nasleduji-slovaci-a-ukrajinci/>
40. Kinkor, Ondřej, 24.9.2021. Škoda Auto v Číně [online]. [cit.23-11-2022]. Dostupné z: <https://forbes.cz/byl-to-nejvetsi-trh-ted-skoda-auto-v-cine-skomira>
41. Katedra sinologie FF UK v Praze, 9.9.2022. Přední estonský think-tank publikoval článek spolupracovníka Sinopsis na téma 16+1 [online]. [cit.23-11-2022]. Dostupné z: <https://sinopsis.cz/predni-estonsky-think-tank-publikoval-clanek-spolupracovnika-sinopsis-na-tema-161/>
42. Geiger Michael and Pennings Steven, 4.1.2021. Historical lessons from China's monetary policy during transition (1987–2006) [online]. [cit.23-11-2022]. Dostupné z: <https://blogs.worldbank.org/allaboutfinance/historical-lessons-chinas-monetary-policy-during-transition-1987-2006-central-bank>
43. Klímová Jana, 7.3.2023. Ze slibovaných 230 miliard Česko získalo jen zlomek. Čínské investice nic moc nepřinesly, říká expert. [online]. [cit.08-03-2023]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/ekonomika/milos-zeman-cina>

7 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

7.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Hedvábná stezka.....	14
Obrázek 2: Plánované trasy projektu.....	17
Obrázek 3:Zapojené země do iniciativy Nové hedvábné stezky	19

7.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Členské státy Uskupení 14+1	19
--	----

7.3 Seznam grafů

Graf 1: Vývoj míry chudoby podle hranice 5,50 \$/den – Čína.....	28
Graf 2: Vývoj inflace – Čína.....	29
Graf 3: Vývoj HDP – Čína	30
Graf 4: Vývoj míry chudoby podle hranice 5,50 \$/den – ČR.....	32
Graf 5: Vývoj inflace – ČR.....	33
Graf 6: Vývoj HDP – ČR	34
Graf 7: Export z ČR do Číny	35
Graf 8: Import z Číny do ČR	36
Graf 9: Struktura zahraničního obchodu – import do ČR	37
Graf 10: Struktura zahraničního obchodu – export z ČR.....	38
Graf 11: Přímé čínské investice v ČR	39
Graf 12: Přímé tuzemské investice v Číně	40
Graf 13: Vývoj počtu čínských firem na českém trhu.....	42
Graf 14: Zahraniční vlastníci českých firem podle států.....	43

7.4 Seznam použitých zkratk

OBOR – One belt one road (Jeden pás jedna cesta)
HDP – Hrubý domácí produkt
USA – United States of America (Spojené státy americké)
EU – Evropská Unie
OSN – Organizace spojených národů
NATO – North Atlantic Treaty Organisation (Severoatlantická aliance)
SSSR – Sovětský svaz
GATT – Všeobecná dohoda o clech a obchodu (do roku 1995)
WTO – Světová obchodní organizace (od roku 1995)
ČR – Česká republika
CCTV – Central China Television
AIIB – Asijská investiční infrastrukturní banka

UBS – The Union bank of Switzerland
RBS – The Royal bank of Scotland
RVHP – Rada vzájemné hospodářské pomoci
ČNB – Česká národní banka
ČLR – Čínská lidová republika
CEFC – konglomerát China Energy